

Realisatie

De planning voor de inwerkingtreding van de nieuwe keur en de nieuwe legger waterbeheer is weergegeven in tabel 7.1:

Waterschap	Datum inwerkingtreding nieuwe keur	Datum inwerkingtreding nieuwe legger waterbeheer
Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	1 juli 1999	1 juli 1999
De Brielse Dijkkring	16 februari 1998	16 februari 1998
Goeree-Overflakkee	11 juli 1998	11 juli 1998
De Grootte Waard	30 oktober 1997	30 oktober 1997
IJsselmonde	29 januari 1999	29 januari 1999
Krimpenerwaard	1 januari 1999	1 januari 1999

Tabel 7.1: Planning inwerkingtreding nieuwe keur en nieuwe legger waterbeheer

Consequenties

In tabel 7.2 zijn per waterschap de meerkosten op jaarbasis weergegeven van het uitgangspunt dat in de nieuwe legger de waterkwantiteitsbeheerder onderhoudsplichtig wordt voor zowel het dagelijks als het buitengewoon onderhoud van alle hoofdwatergangen.

Beheersgebied	Meerkosten gewoon onderhoud x f. 1.000,-	Meerkosten verwijderen niet-verontreinigde baggerspecie x f. 1.000,-	Meerkosten waterkwantiteitsbeheerder verwijderen verontreinigde baggerspecie x f. 1.000,-	Meerkosten waterkwaliteitsbeheerder verwijderen verontreinigde baggerspecie x f. 1.000,-
Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	121	54	83	56
Brielse Dijkkring	0	0	60	40
Goeree-Overflakkee	10	10	10	7
Grootte Waard	0	0	0	0
IJsselmonde	245	95	51	34
Krimpenerwaard	24	54	84	56

Tabel 7.2: Meerkosten op jaarbasis als de waterkwantiteitsbeheerder onderhoudsplichtig wordt voor zowel het dagelijks als het buitengewoon onderhoud van alle hoofdwatergangen

De in de tabel opgenomen meerkosten betreffende het verwijderen van zowel verontreinigde als niet-verontreinigde baggerspecie vallen onder het beleidsproduct baggeren. De in bovenstaande tabel opgenomen meerkosten op jaarbasis voor de waterkwaliteitsbeheerder zijn gebaseerd op de financiële bijdrage van 40% aan het verwijderen van verontreinigde onderhoudsbagger.

7.1.2 Aanleg en onderhoud watergangen

Omschrijving

Aanleggen, wijzigen en onderhouden van watergangen.

Doel

Zorg dragen voor een zodanige onderhoudstoestand van watergangen dat een optimaal peilbeheer mogelijk is.

Bestaand beleid

Inrichting van watergangen

Het beleid in het IWBP geeft aan dat de inrichting en het beheer van watergangen primair gericht zijn op de functies die de watergang heeft. Dat is naast de waterhuishoudkundige functie ten behoeve van het peilbeheer tenminste ook de ecologische functie. Het rekening houden met de ecologische functie heeft gevolgen voor onder meer de waterdiepte, de inrichting van oevers, taluds en kunstwerken en ook het onderhoud hiervan. Andere gebieds- dan wel gebruiksgerichte functies zoals omschreven in hoofdstuk 3 stellen ieder specifieke eisen aan de inrichting van een watergang. De inrichting van watergangen gebeurt in principe natuurvriendelijk. Waar een natuurvriendelijke inrichting niet tot de mogelijkheden behoort, wordt gekozen voor een milieuvriendelijke inrichting. Bij een milieuvriendelijke inrichting worden uitsluitend niet-milieubelastende materialen gebruikt.

Onderhoud van watergangen

Bij het onderhoud van watergangen wordt in toenemende mate rekening gehouden met de belangen van natuur en landschap. De nadruk ligt daarbij onder meer op minder frequent onderhoud van de watergangen en het verschuiven van onderhoudsdata richting nazomer, voor zover deze maatregelen uit waterhuishoudkundig oogpunt verantwoord zijn. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van watergangen en taluds is niet toegestaan.

In de nota 'Milieuvriendelijk beheer door de waterschappen in Zuid-Holland' is aangegeven wat het natuurvriendelijk onderhoud van watergangen inhoudt. Deze nota is voor de waterschappen in Zuid-Holland Zuid leidraad geweest voor het natuurvriendelijk onderhoud. Tijdens de planperiode van het IWBP is het gevoerde onderhoud door de waterschappen geëvalueerd en neergelegd in de nota "Milieuvriendelijk beheer door de waterschappen in Zuid-Holland Zuid".

Waterberging

Eén van de redenen voor de aanleg van een watergang is het vergroten van de berging. Naarmate neerslag sneller tot afvoer komt dient een groter bergend vermogen aanwezig te zijn om al te grote fluctuaties van het waterpeil te voorkomen. Om grote peilfluctuaties bij neerslag te voorkomen is het wenselijk om een bepaalde mate van waterbergend vermogen in de bemaalingsgebieden te hebben. Daarnaast is een groot waterbergend vermogen positief van invloed op het vasthouden van systeemeigen water, waardoor de kansen dat natuurwaarden zich goed ontwikkelen vergroot worden. De problematiek van onvoldoende waterbergend vermogen komt vooral voor op de eilanden. Hier is het beleid dan ook veelal gericht op het behouden dan wel vergroten van de aanwezige bergingscapaciteit. In vergunningen voor slootdempingen wordt doorgaans de eis opgenomen dat de verminderde bergingscapaciteit gecompenseerd moet worden.

Nieuw beleid

Aanleg van watergangen

Ten aanzien van de aanleg van hoofdwatergangen bij de uitbreiding van stedelijk gebied is het uitgangspunt dat de gemeenten de hiermee gemoed zijnde kosten dragen en deze verrekenen in de grondprijs. Het waterschap neemt vervolgens het onderhoud van deze hoofdwatergangen over. Bij de beoordeling van stedelijke uitbreidingsplannen zal onder andere aandacht worden geschonken aan een zodanige dimensionering en inrichting van watergangen en kunstwerken dat een optimale doorspoelbaarheid gewaarborgd is. Tevens zal bij de beoordeling van stedelijke uitbreidingsplannen aandacht worden geschonken aan de toekomstige onderhoudssituatie.

Veiligheid langs het water in stedelijk gebied

In het bijzonder ten aanzien van het water in stedelijk gebied speelt veiligheid een belangrijke rol. Daarbij gaat het wat betreft het oppervlaktewater om gevaar voor verdrinking, overdracht van ziekten en beschikbaarheid van bluswater. Zo mogen kinderen niet gemakkelijk te water raken. Gebeurt dit toch, dan moeten ze zonder al te veel moeite op de kant kunnen komen. Met een natuurvriendelijke inrichting met flauwe oevers zijn deze risico's beperkt. De vegetatie mag het zicht op het water echter niet geheel wegnemen, omdat kinderen anders ongemerkt te water zouden kunnen geraken. Zwemmen of spelevaren is niet gewenst op locaties waar mogelijk bacteriologische verontreiniging kan optreden. Voorlichting, maar ook een zorgvuldig gekozen inrichting van de oeverzone kunnen deze activiteiten ontmoedigen. Bij brand is het belangrijk dat bluswater bereikbaar en beschikbaar is.

Voorkomen bladval

Door bladval kan een watergang snel dichtslibben. Bovendien gaan bladeren rotten waardoor zuurstofloos en stinkend water kan ontstaan. Om te voorkomen dat overmatig veel blad in het water terecht komt, kunnen als inrichtingsmaatregel bomen en hogere struiken verder van het water worden geplaatst en lagere struiken meer in de nabijheid van het water worden aangeplant.

Recreatief medegebruik

Voor wateren met de functie recreatie- en/of zwemwater, alsmede de oevers van die wateren wordt, indien deze in eigendom zijn bij het waterschap, recreatief medegebruik nagestreefd. Aan recreatief medegebruik van (overige) wateren en oevers van wateren wordt medewerking verleend voor zover de belangen van het waterschap en andere door het waterschap te behartigen cq. te beschermen belangen zich daartegen niet verzetten. Eventueel wordt het medegebruik geregeld door middel van een vergunning of overeenkomst.

Onderhoud van watergangen

Wat betreft het natuurvriendelijk onderhoud zal in de planperiode onderzoek worden gedaan naar de frequentie, het tijdstip en de wijze van slootschoning in relatie tot de waterkwaliteit en het waterkwantiteitsbeheer.

Het huidige natuurvriendelijk onderhoud zal tijdens de planperiode van het IWBP 2 worden gecontinueerd en op gebiedsniveau worden aangepast aan de aanbevelingen uit de nota "Milieuvriendelijk beheer door de waterschappen in Zuid-Holland Zuid. Ook het onderhoud door derden krijgt daarbij aandacht. Speerpunt daarbij is het niet (meer) gebruiken van bestrijdingsmiddelen, ook door derden.

Verwijderen van kroos of ander drijvend vuil

De kosten van het verwijderen van opeengehoopt kroos of ander drijvend vuil ten gevolge van bemaling komen voor rekening van de waterkwantiteitsbeheerder. Dit geldt ook voor de kosten van het verwijderen van kroos indien dit verwijderen plaats vindt op instigatie van de waterkwantiteitsbeheerder vanwege incidentele (stank)overlast en/of een slechte waterkwaliteit.

Waterberging

In stedelijke gebieden is in het algemeen het waterbergend vermogen gering terwijl door het verhard oppervlak de neerslag versneld tot afvoer komt op het waterhuishoudkundig systeem. Hierdoor kunnen grote fluctuaties van waterpeilen ontstaan. In verband met deze ongewenste situatie zal in stedelijke gebieden worden gestreefd naar handhaven dan wel vergroten van de oppervlakte open water. Tijdens de planperiode zullen richtlijnen worden ontwikkeld voor de oppervlakte open water in relatie tot de functie van een gebied. Deze richtlijnen zullen niet uitsluitend betrekking hebben op stedelijke gebieden.

Realisatie

De uitwerking van het nieuwe beleid ten aanzien van de aanleg en het onderhoud van watergangen is vastgelegd in de gebiedsgerichte plannen. De hieruit voortvloeiende maatregelen zijn opgenomen in de meerjarenplannen.

Consequenties

Voor een overzicht van de financiële consequenties van de maatregelen zoals vastgelegd in de gebiedsgerichte plannen wordt verwezen naar paragraaf 10.7. Voor een overzicht van de meerkosten die gemoeid zijn met het uitgangspunt dat in de nieuwe leggers de waterkwantiteitsbeheerders onderhoudsplichtig worden voor het gewoon onderhoud van alle hoofdwatergangen wordt verwezen naar tabel 7.2.

7.1.3 Aanleg en onderhoud kunstwerken

Omschrijving

Aanleggen, wijzigen en onderhouden van kunstwerken. Dit product omvat alleen de kunstwerken die geen peilregulerende functie hebben. De peilregulerende kunstwerken vallen onder het product peilbeheer.

Doel

Zorg dragen voor een zodanige onderhoudstoestand van kunstwerken dat een optimaal peilbeheer mogelijk is.

Bestaand beleid

Bruggen, duikers en peilscheidingen kunnen een barrière vormen voor de migratie van dieren. Met name binnen de provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) zullen maatregelen worden getroffen om de barrières weg te halen of passeerbaar te maken. Gedacht kan worden aan het samenvoegen van peilgebieden of het aanleggen van voorzieningen bij kunstwerken.

Nieuw beleid

De waterschappen zullen de belemmeringen in de infrastructuur voor de migratie van dieren binnen de PEHS zoveel mogelijk opheffen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van enerzijds een binnen de gebiedsgerichte plannen in eigen beheer uitgevoerde inventarisatie en anderzijds van de inventarisatie die recentelijk is uitgevoerd door Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland.

Realisatie

De uitwerking van het nieuwe beleid over de aanleg en het onderhoud van kunstwerken is vastgelegd in de gebiedsgerichte plannen. De hieruit voortvloeiende maatregelen zijn opgenomen in de meerjarenplannen.

Consequenties

Voor een overzicht van de financiële consequenties van de maatregelen zoals vastgelegd in de gebiedsgerichte plannen wordt verwezen naar paragraaf 10.7.

7.2 Baggeren

7.2.0 Algemeen

Het beleidsproduct baggeren is onderverdeeld in de navolgende beheerproducten:

- Baggerprogramma;
- Verwijderen van niet of licht verontreinigde baggerspecie (klassen 0, 1 en 2);
- Verwijderen van verontreinigde baggerspecie (klassen 3 en 4);
- Bijdrage aan het verwijderen van verontreinigde baggerspecie door derden.

Ten behoeve van het scheiden van verantwoordelijkheden voor het verwijderen van baggerspecie wordt onderscheid gemaakt in de volgende soorten bagger: onderhoudsbagger, kwaliteitsbagger en saneringsbagger. Deze soorten bagger kunnen als volgt worden gedefinieerd:

Onderhoudsbagger: de baggerspecie die vrijkomt wanneer wordt gebaggerd voor het onderhouden van het legger- of keurprofiel. Voor het verwijderen van onderhoudsbagger uit boezemwateren en hoofdwatergangen is de waterkwantiteitsbe-

	<p>heerder primair verantwoordelijk, voor het verwijderen van onderhoudsbagger uit dijk- en wegsloten is de betreffende waterkeringbeheerder respectievelijk wegbeheerder verantwoordelijk en voor het verwijderen van onderhoudsbagger uit overige watergangen zijn de aangrenzende eigenaren verantwoordelijk.</p>
Kwaliteitsbagger:	<p>de baggerspecie die vrijkomt wanneer meer wordt gebaggerd dan voor het onderhouden van het legger- of keurprofiel noodzakelijk is en waarmee een verbetering van de waterkwaliteit wordt beoogd.</p>
Saneringsbagger:	<p>(ernstig) verontreinigde baggerspecie gelegen buiten het vaarwegprofiel of legger- of keurprofiel en die vanwege risico's voor volksgezondheid, milieu of verspreiding verwijderd dient te worden.</p>

Saneringsbagger valt niet onder het beleidsproduct baggeren en is behandeld in paragraaf 6.2.

7.2.1 Baggerprogramma

Omschrijving

Opstellen van een baggerprogramma, inclusief het uitvoeren van een bemonsteringsprogramma.

Doel

Zorgen voor een zodanige onderhoudstoestand van de watergangen dat een optimaal peilbeheer mogelijk is.

Bestaand beleid

Voor het verwijderen van onderhoudsbagger en kwaliteitsbagger uit de boezemwateren en hoofdwatgangen alsmede andere watergangen voor zover in onderhoud bij de waterschappen hanteren de waterschappen meerjarenbaggerprogramma's die volgens uniforme uitgangspunten zijn opgesteld. In deze meerjarenbaggerprogramma's is de jaarlijks vrijkomende hoeveelheid onderhouds- en kwaliteitsbagger, onder vermelding van de kwaliteit van de baggerspecie, vastgelegd. De meerjarenbaggerprogramma's zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- *Planperiode*

De planperiode is gelijk aan de duur van de baggercyclus van het betrokken waterschap. Tussen de waterschappen varieert dit van 6 tot 10 jaar;

- *Kostenverdeling*

De kosten van het verwijderen van niet-verontreinigde onderhoudsbagger zijn voor 100% voor rekening van de waterkwantiteitsbeheerder. De kosten van het verwijderen van niet-verontreinigde kwaliteitsbagger zijn voor 100% voor rekening van de waterkwaliteitsbeheerder. De kosten van het verwijderen van verontreinigde onderhouds- en kwaliteitsbagger zijn voor 60% voor rekening van de waterkwantiteitsbeheerder en voor 40% voor rekening van de waterkwaliteitsbeheerder.

- *Moment van baggeren*

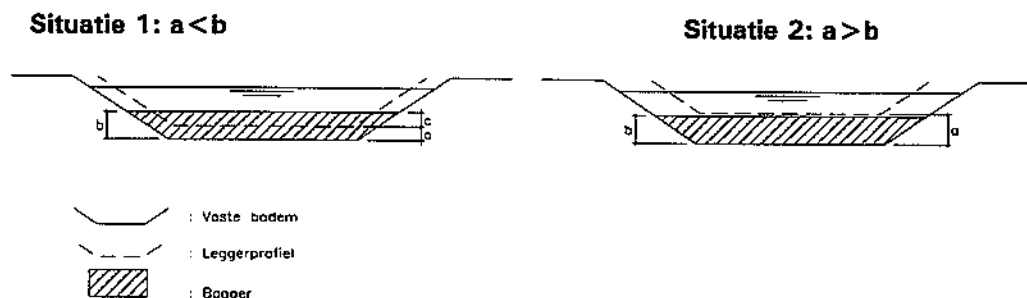
Het moment van baggeren wordt in eerste instantie bepaald door de mate van verontdieping in relatie tot het hoogteverschil tussen de vaste bodem en het leggerprofiel (a). Daarbij kunnen de navolgende twee situaties worden onderscheiden:

- *Situatie 1:*

Indien het hoogteverschil tussen de vaste bodem en het leggerprofiel (a) kleiner is dan de baggeraanwas in een gemiddelde baggercyclus (b), baggert het waterschap zodra een tussen de betrokken waterkwantiteitsbeheerder en de waterkwaliteitsbeheerder overeengekomen verontdieping van het leggerprofiel (c) heeft plaatsgevonden;

- *Situatie 2:*

Is het hoogteverschil tussen de vaste bodem en het leggerprofiel (a) groter dan de baggeraanwas in een gemiddelde baggercyclus (b), dan baggert het waterschap zodra verontdieping van het leggerprofiel dreigt.

Figuur 4: Moment van baggeren

- **Baggerfrequentie**

Baggeren gebeurt in beginsel niet vaker dan één keer in de 4 jaar. Naast financiële argumenten betekent frequenter baggeren een dussdanige ingreep in het aquatisch ecosysteem, dat de winst door het verkrijgen van meer waterdiepte weer teniet wordt gedaan.

In sommige gevallen is sprake van een snelle verontreiniging van de baggerspecie, bijvoorbeeld langs druk bereden wegen. Wanneer dit het geval is en er is een reële verwachting dat de baggerspecie sterker vervuild raakt dan klasse 2, dan kan het baggerwerk eerder plaatsvinden dan oorspronkelijk gepland. Eén en ander gebeurt in overeenstemming tussen de betrokken waterkwantiteitsbeheerder en de waterkwaliteitsbeheerder. Daarbij zal zoveel als mogelijk rekening worden gehouden met het aanliggend grondgebruik.

- **Vaststelling hoeveelheid en kosten verontreinigde specie**

In de meerjarenbaggerprogramma's van de waterschappen zijn tabellen opgenomen waarin de best mogelijke schatting van de hoeveelheden baggerspecie voor de komende jaren staan vermeld. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde tussen het meest positieve en het meest negatieve scenario. Dit heeft derhalve geleid tot aannames en niet tot absolute getallen. Deze ramingen kunnen worden bijgesteld wanneer in de praktijk andere hoeveelheden worden aangetroffen.

- **Bergen verontreinigde baggerspecie**

Voor baggerspecie met alleen PAK-verontreiniging wordt veelal gebruik gemaakt van doorgangsdopots c.q. tijdelijke depots. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het volume gereduceerd wordt en de kwaliteit verbetert zodat de ingedroogde baggerspecie in werken afgezet mag worden. Hierdoor zijn de kosten lager dan bij directe afvoer naar een definitief depot.

Baggerspecie met andersoortige verontreinigingen worden voorlopig gestort in het depot Slufter op de Maasvlakte.

- **Evaluatie**

Het meerjarenbaggerprogramma wordt, vanaf één jaar na inwerkingtreding, jaarlijks door de betrokken waterkwantiteitsbeheerder en de waterkwaliteitsbeheerder geëvalueerd.

Nieuw beleid

Normering

De provincie heeft de Nota Uitwerking Baggerbeleid in 1995 herzien. In deze herziene nota "Verzorgd Verwijderen" (NUB II) heeft de provincie zich ten aanzien van het classificatiesysteem geconformeerd aan het landelijk beleid zoals dat is weergegeven in de Evaluatienota Water 1993 (ENW). De klasse-indeling is in tabel 7.3 weergegeven.

Klasse	Samenstelling	Omschrijving
0	< de streefwaarde	verwaarloosbaar risiconiveau, einddoelstelling voor de waterbodem op lange termijn
1	< de grenswaarde	waarde op of onder het maximaal toelaatbare risiconiveau; inspanningsverplichting voor de korte tot middellange termijn.
2	< de toetsingswaarde	licht verontreinigde baggerspecie
3	< de interventiewaarde	matig verontreinigde baggerspecie
4	≥ de interventiewaarde	ernstig verontreinigde baggerspecie, noodzaak tot saneren

Tabel 7.3: Klasse-indeling baggerspecie volgens ENW

Voor klasse 0 baggerspecie geldt dat aan de verwijdering hiervan geen milieuhygiënische eisen worden gesteld. Baggerspecie behorend tot de overige klassen wordt door de inwerkingtreding van het Afvalstoffenhoofdstuk van de Wet milieubeheer beschouwd als een afvalstof. Als gevolg hiervan moeten voor het toepassen of het storten in tijdelijke depots van baggerspecie van de kwaliteit 1 en 2 tot het jaar 2000 ontheffingen worden aangevraagd. Er hoeven hiervoor geen bijzondere milieuhygiënische voorzieningen getroffen te worden. Voor klasse 3 en 4 baggerspecie geldt als algemeen doelvoorschrift dat belasting van de bodem met verontreinigde stoffen voorkomen moet worden.

Bemonsteringsplicht

Voor een milieukundige risicobeoordeling van waterbodems geldt een bemonsteringsplicht voor verdachte boezemwateren, hoofdwatergangen en andere watergangen. Ten aanzien van onverdachte boezemwateren en hoofdwatergangen hebben de Zuidhollandse waterschappen in overleg met de provincie besloten deze onverkort onder de bemonsteringsplicht te laten vallen. De waterschappen zullen de bemonstering van alle volgens de NUB II verdachte andere watergangen voor hun rekening nemen, voor zover deze in onderhoud zijn bij particulieren.

De waterbodems van andere watergangen, die niet onder de bemonsteringsplicht van de NUB II vallen en die in onderhoud zijn bij particulieren, worden in beginsel niet bemonsterd, tenzij een derde op grond van een vermoedelijke verontreiniging hierom verzoekt. De hiermee gemoeide zijnde kosten komen voor rekening van de derde dan wel voor de waterkwantiteitsbeheerder op basis van ongelijk. Bij verontreinigde baggerspecie vallen deze kosten onder de 60/40-regeling.

Alle bemonsteringen worden uitgevoerd door de waterkwaliteitsbeheerder. Wanneer de baggerspecie valt in de klasse 3 of 4 zal de waterkwaliteitsbeheerder op basis van de 60/40-regeling in de bemonsteringskosten bijdragen. Voor het onderzoek naar de kwaliteit van waterbodems zal de NUB II op hoofdlijnen worden gevolgd. De beoordeling van de analyseresultaten vindt plaats aan de hand van de beoordelingscriteria in de ENW.

Realisatie

Het nieuwe beleid met betrekking tot de invulling van de in de NUB II opgenomen bemonsteringsplicht wordt per 1 januari 1999 geëffectueerd.

Consequenties

In tabel 7.4 zijn de financiële consequenties op jaarbasis weergegeven van het beleidsvoornemen dat de waterschappen de bemonstering van alle volgens de NUB II verdachte andere watergangen voor hun rekening nemen, voor zover deze in onderhoud zijn bij particulieren.

Beheersgebied	Meerkosten x f. 1.000,-
Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	41
Brielse Dijkkring	17
Goeree-Overflakkee	12
Groote Waard	28
IJsselmonde	23
Krimpenerwaard	22
TOTAAL	143

Tabel 7.4: Meerkosten op jaarbasis van het beleidsvoornemen dat de waterschappen de bemonstering van alle volgens de NUB II verdachte andere watergangen voor hun rekening nemen, voor zover deze in onderhoud zijn bij particulieren.

Bovenvermelde meerkosten komen in principe voor rekening van de waterkwantiteitsbeheerders. Indien uit de analyse blijkt dat het om verontreinigde baggerspecie gaat, is 40% van de kosten voor rekening van de waterkwaliteitsbeheerder. Laatstgenoemde kosten vallen onder de bijdrage aan het verwijderen van verontreinigde baggerspecie door derden (zie paragraaf 7.2.4).

7.2.2 Verwijderen van niet of licht verontreinigde baggerspecie

Omschrijving

Het verwijderen van niet of licht verontreinigde baggerspecie (klassen 0, 1 en 2).

Doel

Het verwijderen van niet verontreinigde baggerspecie heeft tot doel de instandhouding van het theoretisch profiel zoals vastgelegd in de legger.

Bestaand beleid

De vrijkomende baggerspecie wordt zoveel als mogelijk op de aangrenzende gronden verspreid.

Nieuw beleid

Aanvankelijk bestond op rijksniveau het voornemen om na het jaar 2000 het deponeren van klasse 2 baggerspecie op de aangrenzende gronden te beëindigen. Volgens de NW4 zal dit voornemen in zijn oorspronkelijk vorm niet worden geëffectueerd. Naar verwachting zal de effectuering zich beperken tot een nader te benoemen deel van de hoeveelheid klasse 2 baggerspecie. In de NW4 is aangegeven dat hierover voor het jaar 2000 uitsluitel zal worden gegeven.

Bij het verwijderen van baggerspecie zal gestreefd worden naar hergebruik, scheiden, reinigen of immobiliseren van 20 % van alle verwijderde klasse 2-, 3- en 4-baggerspecie overeenkomstig de afspraken tussen Rijk en de Unie van Waterschappen. Hierbij zal voornamelijk hergebruik in aanmerking komen omdat scheiden, reinigen en immobiliseren voornamelijk van toepassing zijn op zandige baggerspecie. De nadere uitwerking van dit beleidsvoornemen zal in de planperiode plaatsvinden.

Realisatie

In de meerjarenbaggerprogramma's is per waterschap aangegeven hoe het buitengewoon onderhoud gestalte wordt gegeven. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat ook na 2000, klasse 2 specie op de kant gezet mag worden. Als gevolg van het hierboven genoemde nieuwe beleid kan dit onderdeel van de meerjarenbaggerprogramma's bijstelling behoeven.

Consequenties

Over de gevolgen van het nieuwe beleid voor klasse 2 baggerspecie verschijnt een beleidsnotitie van het Gemeenschappelijk Orgaan Baggerspecie Zuid-Holland.

Voor een overzicht van de meerkosten die gemoeid zijn met het uitgangspunt dat in de nieuwe leggers de waterkwantiteitsbeheerders onderhoudsplichtig worden voor het buitengewoon onderhoud van alle hoofdwatgangen wordt verwezen naar tabel 7.2.

7.2.3 Verwijderen van verontreinigde baggerspecie

Omschrijving

Het verwijderen van verontreinigde baggerspecie (klassen 3 en 4).

Doel

Het verwijderen van verontreinigde baggerspecie heeft tot doel enerzijds de instandhouding van het theoretisch profiel zoals vastgelegd in de legger en anderzijds het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de waterkwaliteit.

Bestaand beleid

Indien er sprake is van klasse 3 of 4 onderhoudsbagger zal worden getracht de oorzaak van de verontreiniging te achterhalen en de kosten te verhalen op de veroorzaker. Er wordt gestreefd naar het wegnemen van de oorzaak alvorens te gaan baggeren. Indien echter uitstel van het onderhoud niet mogelijk is en de bron niet (op korte termijn) te saneren is, zal zonder sanering van de bron uitvoering van het onderhoudsbaggerwerk toch plaatsvinden.

Nieuw beleid

Voor klasse 3 en 4 specie geldt als algemeen doelvoorschrift dat belasting van de bodem met verontreinigde stoffen voorkomen moet worden.

Bij het verwijderen van verontreinigde baggerspecie zal gestreefd worden naar hergebruik, scheiden, reinigen of immobiliseren van 20 % van alle verwijderde klasse 2-, 3- en 4-baggerspecie overeenkomstig de afspraken tussen Rijk en de Unie van Waterschappen. Hierbij zal in Zuid-Holland Zuid voornamelijk hergebruik in aanmerking komen omdat scheiden, reinigen en immobiliseren voornamelijk van toepassing zijn op zandige baggerspecie. De nadere uitwerking van dit beleidsvoornemen zal in de planperiode plaatsvinden.

Realisatie

Doordat beperkingen zijn opgelegd aan de berging en verwerking van klasse 3 en 4 baggerspecie en vanaf 2000 gedeeltelijk klasse 2 baggerspecie worden momenteel verschillende bergings- en verwerkingsmethoden onderzocht. Voor Zuid-Holland Zuid zijn berging in het definitief depot de Slufter, het nog aan te leggen depot Hollands Diep en een doorgangsdepot in eigen beheer, de meest kansrijke mogelijkheden.

Consequenties

Voor een overzicht van de meerkosten die gemoeid zijn met het uitgangspunt dat in de nieuwe leggers de waterkwantiteitsbeheerders onderhoudsplichtig worden voor het buitengewoon onderhoud van alle hoofdwatgangen wordt verwezen naar tabel 7.2.

7.2.4 Bijdrage aan het verwijderen van verontreinigde baggerspecie door derden

Omschrijving

Het overnemen van de uitvoering en het dragen van de meerkosten van het verwijderen van verontreinigde bagger waarvoor particulieren onderhoudsplichtig zijn.

Doel

Het verwijderen van verontreinigde baggerspecie heeft tot doel enerzijds de instandhouding van het theoretisch profiel zoals vastgelegd in de legger en anderzijds het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de waterkwaliteit.

Bestaand beleid

Geen.

Nieuw beleid

Indien een waterbodern verontreinigd blijkt, dat wil zeggen klasse 3 of 4 baggerspecie bevat, dient op grond van de huidige regelgeving de baggerspecie naar een definitieve stortplaats te worden afgevoerd en/of gecontroleerd te worden verwerkt. Als gevolg hiervan kunnen de kosten voor het onderhoud sterk stijgen. Indien dergelijke verontreinigingen zich voordoen in watergangen die niet in onderhoud zijn bij het waterschap maar bij een particulier, neemt de waterkwantiteitsbeheerder de uitvoering van het verwijderen van de betreffende baggerspecie alsmede de afvoer en het storten en/of verwerken over van de onderhoudsplichtige. De waterschappen zijn namelijk van mening dat een particuliere onderhoudsplichtige niet volledig met een dergelijke activiteit kan worden belast, enerzijds vanwege de complexe wet- en regelgeving die op deze activiteit van toepassing is en anderzijds op grond van de met deze activiteit gemoeid zijnde kosten.

Met de onderhoudsplichtige zal een verrekening plaatsvinden van de kosten die zouden worden gemaakt als sprake zou zijn van niet-verontreinigde baggerspecie. De waterschappen sluiten zich ter zake aan bij hetgeen de Unie van Waterschappen heeft verwoord in de nota "Waterschapsbeleid voor waterbodems in onderhoud bij derden". Uiteraard blijft het principe van "de vervuiler betaalt" overeind. Dit houdt in dat de waterschappen alleen dan de meerkosten als gevolg van verontreinigde baggerspecie voor hun rekening nemen wanneer de vervuiler niet bekend is. Bovendien is de regeling alleen van toepassing wanneer geen sprake is van achterstallig onderhoud. Laatstgenoemde twee criteria zullen voorafgaand aan de inwerkingtreding van de nieuwe regeling worden uitgewerkt.

De meerkosten die verband houden met de verwijdering van verontreinigde baggerspecie van derden zullen volgens de 60/40-regeling verdeeld worden tussen waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheerder.

In 1999 zal worden bezien of een regeling ten aanzien van het verwijderen van verontreinigde baggerspecie door niet-particulieren gewenst en mogelijk is. Bij een positieve uitkomst kan specifiek voor wat betreft de gemeenten worden gedacht aan integratie van de baggerspecieproblematiek in de in de planperiode op te stellen stedelijk waterplannen.

Realisatie

De regeling voor het verwijderen van verontreinigde baggerspecie uit watergangen die in onderhoud zijn bij particulieren zal vanaf 1 januari 1999 van kracht worden.

Consequenties

In tabel 7.5 zijn de meerkosten op jaarbasis weergegeven die verbonden zijn aan het verwijderen van verontreinigde baggerspecie uit watergangen die in onderhoud zijn bij particulieren.

Beheersgebied	Bijdrage waterkwantiteitsbeheerder x f. 1.000,-	Bijdrage waterkwaliteitsbeheerder x f. 1.000,-
Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	50	34
Brielse Dijkkring	81	54
Goeree-Overflakkee	30	20
Groote Waard	51	34
IJsselmonde	44	30
Krimpenerwaard	30	20
TOTAAL	286	192

Tabel 7.5: Meerkosten op jaarbasis van het verwijderen van verontreinigde baggerspecie uit watergangen die in onderhoud zijn bij particulieren

7.3 Handhaving peilbesluiten

7.3.0 Algemeen

Het beleidsproduct handhaving peilbesluiten wordt onderscheiden in:

- Peilbesluiten;
- Peilbeheer.

7.3.1 Peilbesluiten

Omschrijving

Het opstellen van peilbesluiten.

Doel

Zorgdragen voor actuele peilbesluiten.

Bestaand beleid

Procedure en werkwijze

In de Verordening Waterbeheer van de provincie Zuid-Holland is de procedure voor het vaststellen van het peilbesluit opgenomen. Nadat het peilbesluit is vastgesteld door het algemeen bestuur van het waterschap en vervolgens goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de provincie, vormt het uitgangspunt voor het operationele peilbeheer. Een goedgekeurd peilbesluit dient ten minste eenmaal in de tien jaren te worden herzien.

Conform de Verordening Waterbeheer zullen bij de vaststelling van een peilbesluit alle betrokken belangen integraal worden afgewogen. In afwijking van het provinciaal beleid zal een dergelijke belangenafweging niet in de beheersplannen, maar uitsluitend in het kader van de peilbesluiten plaatsvinden.

Bij het voornemen tot wijziging van een peilbesluit zal voor de voorbereiding hiervan een projectgroep in het leven worden geroepen, bestaande uit vertegenwoordigers van de waterkwantiteits- en waterkwantiteitsbeheerder.

Peilbesluiten en landinrichting

Daar waar nu een landinrichtingsproject in uitvoering is, wordt bij de herziening van peilbesluiten rekening gehouden met het stemmingsrapport en een eventueel goedgekeurde planwijziging.

Gebouwenonderzoek

Een gedetailleerd onderzoek naar het effect van een peilwijziging op funderingen zal alleen maar plaatsvinden bij peilverlagingen die verder gaan dan de natuurlijke maaiveldddaling.

Veenweidegebieden

Voor veenweidegebieden geldt dat de waterpeilen in beginsel niet verder mogen worden verlaagd. Uitzonderingen hierop zijn het volgen van de natuurlijke maaiveldddaling en het verlagen van het peil indien realisering van de aan het gebied toegekende planologische functie dit vereist. Bij peilverlaging geldt een maximum voor de gemiddelde drooglegging van 60 cm bij winterpeil.

In veenweidegebieden wordt gestreefd naar het invoeren van zogenaamde geïndexeerde peilbesluiten, waarin op basis van de actuele, ingemeten maaiveldhoogte binnen de duur van het peilbesluit het peil twee- tot vijfjaarlijks kan worden bijgesteld ter compensatie van de natuurlijke maaiveldddaling.

Agrarische gebieden met natuur- en landschapswaarden

In agrarische gebieden met natuur- en landschapswaarden (ANL-gebieden) is peilwijziging die verder gaat dan het compenseren van de natuurlijke maaiveldddaling uitgesloten. De belangen van de landbouw en die van natuur en landschap zullen per gebied of per situatie gelijkwaardig tegen elkaar moeten worden afgewogen. Indien geen aanvaardbaar evenwicht tussen deze belangen mogelijk is, dient te worden aangegeven op welke wijze een volwaardige compensatie

(gekoppeld aan de ingreep) mogelijk is voor de ondergeschikt te achten belangen.

Natuurgebieden

In natuurgebieden is peilwijziging uitgesloten, tenzij het belang van de natuurwaarden wijziging van het peil vraagt. Voor natuurgebieden wordt gestreefd naar een meer natuurlijk peilverloop. Eén en ander zal in het peilbesluit van het betreffende gebied worden vastgelegd. Na afstemming met de terreinbeheerder zal in deze peilbesluiten worden aangegeven wat de minimale en maximale waterstand is en onder welke voorwaarden systeemvreemd water mag worden ingelaten.

Grondwateronttrekkingen

De waterkwantiteitsbeheerders zullen streven naar compensatie van de ten gevolge van grondwateronttrekkingen optredende onnatuurlijke maaiveldaling door middel van peilverlaging.

Verdrogingsbestrijding

De mogelijkheden van de waterschappen om verdroging te voorkomen of te bestrijden zijn tweeledig, namelijk via het peilbeheer en via de inrichting van de watergangen. Mogelijkheden voor het beperken van grondwaterwinningen liggen buiten het taakveld van de waterschappen.

Bij de vaststelling van peilbesluiten zullen de waterschappen rekening houden met mogelijke verdrogingseffecten in (natuur)gebieden. In deze gebieden zullen peilverlagingen zoveel mogelijk worden voorkomen. In (natuur)gebieden met verdrogingsverschijnselen kan door peilverhoging in een aantal gevallen een regeneratie van de natuurwaarden tot stand worden gebracht. Dit kan worden gerealiseerd door water in het gebied langer vast te houden. Inlaat van systeemvreemd water wordt daarbij zoveel mogelijk voorkomen en vasthouden van systeemeigen water wordt bevorderd.

Nieuw beleid

Procedure en werkwijze

In het provinciaal Waterhuishoudingsplan (Partiële Herziening 1995-1998) is bepaald dat voor alle peilgebieden peilbesluiten moeten worden vastgesteld. In Zuid-Holland Zuid wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een model-peilbesluit waarin alle relevante onderwerpen zoals de provincie deze voorschrijft zijn opgenomen. Dit betekent dat voorafgaande aan de vaststelling een integrale belangenafweging plaatsvindt. Hierbij komen in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde: gebiedsbeschrijving, grondgebruik, bodemgesteldheid, hoogteligging maaiveld, maaiveldaling, drooglegging, grondwaterstanden, praktijkpeilen, onderbemalingen, afwijkende peilen, bebouwing, kwel/infiltratie, oppervlaktewaterkwaliteit, natuur en landschap, bezwaren tegen het ontwerp-peilbesluit.

De resultaten van het onderzoek naar de hiervoor genoemde onderwerpen maken onderdeel uit van de toelichting op het peilbesluit. De toelichting wordt geacht deel uit te maken van het peilbesluit. De uiteindelijke belangenafweging die ten grondslag ligt aan de voorgestelde peilen wordt in het peilbesluit opgenomen.

Relatie peilbeheer en waterkwaliteit

Uit diverse onderzoeken blijkt dat peilwijziging een groot aantal effecten op de waterkwaliteit tot gevolg kan hebben. De meeste effecten treden zowel in klei- als in veenweidegebieden op. In verschillende onderzoeken wordt geconcludeerd dat vergroting van de waterdiepte een positief effect heeft op de waterkwaliteit. Peilopzetten is dan ook, vooral voor kleigebieden, een mogelijke maatregel om de waterkwaliteit te verbeteren. In de Hoeksche Waard wordt met de maatregel peilopzetten een praktijkproef uitgevoerd.

Voor veenweidegebieden blijkt de relatie tussen peilbeheer en waterkwaliteit erg complex te zijn. Peilverhoging of -verlaging heeft niet per definitie een positief respectievelijk negatief effect op de waterkwaliteit. Om het effect van wijzigingen in het peilbeheer in veenweidegebieden op de waterkwaliteit goed vast te kunnen stellen zou, per geval, een intensief onderzoek uitgevoerd moeten worden. Uitgangspunt is dat een dergelijk intensief onderzoek pas wordt uitgevoerd bij peilwijzigingen groter dan 5 cm. Bij peilaanpassingen en peilwijzigingen kleiner dan 5 cm is een uitgebreid onderzoek naar de gevolgen voor de oppervlaktewaterkwaliteit niet noodzakelijk.

Verdrogingsbestrijding

- Algemeen

Bij verdrogingsbestrijding is het gewenst voor verdrogingsgevoelige waardevolle gebieden afzonderlijke peilbesluiten vast te stellen, waarbij de peilen en/of de inrichting van het gebied worden afgestemd op het gewenste natuurdoeltype. Een verdrogingsgevoelig waardevol gebied dient aan de volgende kenmerken te voldoen:

- het gebied heeft als hoofd- of nevenfunctie natuur;
- het betreffende gebied heeft een minimale oppervlakte van circa 5 hectare;
- voor de in het gebied aanwezige natuurwaarden is een adequate waterhuishouding vereist. Van de oppervlakte-grens van minimaal 5 hectare kan in uitzonderingsgevallen in neerwaartse zin worden afgeweken.

Op kaart 7 zijn de verdrogingsgevoelige waardevolle gebieden binnen Zuid-Holland weergegeven.

- Maatregelen

Voor realisatie van het gewenste natuurdoeltype zal een keuze worden gemaakt uit een combinatie van maatregelen op het gebied van het peilbeheer en inrichtingsmaatregelen. Voor gebieden met de hoofdfunctie natuur kan worden gedacht aan waterhuishoudkundige isolatie, hogere peilen en een meer natuurlijk peilverloop, al dan niet in combinatie met inrichtingsmaatregelen. Voor gebieden met de nevenfunctie natuur zal het accent naast terughoudendheid ten aanzien van peilverlaging veeleer liggen op het treffen van inrichtingsmaatregelen.

~~Bij het treffen van voorgenoemde maatregelen is voor wat betreft de omgeving het streven gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van vernattingsschade. Indien vernattingsschade optreedt, zal deze schade worden gecompenseerd.~~

- Bepaling verdrogingseffecten

Ter bepaling van mogelijke verdrogingseffecten van peilvaststelling in de omgeving van een natuurgebied, zullen de in tabel 7.6 genoemde criteria worden gehanteerd:

Effect van de toename van het peilverschil tussen de omgeving en het natuurgebied	Prioriteit
Omslag kwel → infiltratie	1
Afname kwel > 0,1 mm/dag	2
Afname kwel < 0,1 mm/dag	3
Toename wegzijging	4

Tabel 7.6: Criteria ter bepaling van verdrogingseffecten.

Prioriteit 1 is hoog, prioriteit 4 is laag. Hoe hoger de prioriteit, hoe groter de ernst van het verdrogingseffect van de peilvaststelling in de omgeving van het natuurgebied.

- Compenserende maatregelen

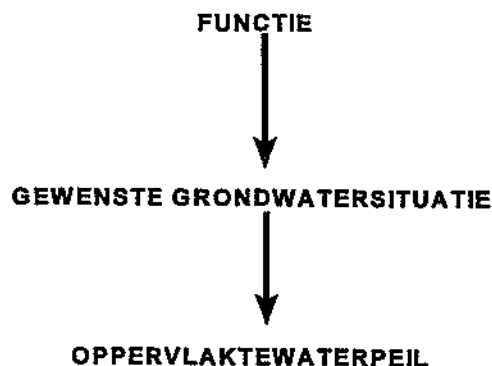
Ter compensatie van het verdrogingseffect van peilvaststelling in de omgeving van het natuurgebied, kunnen de volgende maatregelen, zowel afzonderlijk als in combinatie, worden getroffen:

- Uitbreiden van de oppervlakte van het natuurgebied waarin de verdrogingseffecten optreden;
- Bufferen randzone, bijvoorbeeld door de scheisloten op het peil van het natuurgebied te brengen;
- Inrichtingsmaatregelen, waaronder maatregelen ter verbetering van de kwaliteit van het inlaatwater voor natuurgebieden;
- Algemene compensatie, elders in het beheersgebied.

Drooglegging

Op de vraag wat een optimale drooglegging is voor een bepaalde functie of een bepaald gebied is in het landelijke en provinciale beleid een aantal ontwikkelingen waar te nemen. Een algemene tendens is dat er wordt toegewerkt naar een watersysteemgerichte benadering, waarbij het accent meer op het grondwater dan op het oppervlaktewater komt te liggen. In het rapport "Grondwater als leidraad voor oppervlaktewater" van de Unie van Waterschappen wordt in dit verband

uitgegaan van de volgende werkwijze:

Figuur 5: Werkwijze volgens rapport 'Grondwater als leidraad voor oppervlaktewater'.

Bovengenoemde werkwijze kan op hoofdlijnen worden onderschreven. Voor uitvoering van deze werkwijze bestaan er echter nog de nodige leemten in kennis en is er nog weinig praktische ervaring opgedaan. Onder andere dient het begrip gewenste grondwatersituatie per functie nog verder te worden uitgewerkt alsmede de relatie tussen het grondwater en het oppervlaktewater. Daarnaast zijn ook de gevolgen van afwijkingen van de gewenste grondwatersituatie nog maar beperkt bekend. Het gaat daarbij om zaken als de relatie tussen grondwaterstand en draagkracht, bewerkbaarheid, productievermogen en ontwikkelingsmogelijkheden van natuurlijke vegetaties.

De hiervoor beschreven ontwikkelingen zullen door de waterschappen worden gevolgd, en de uitkomsten zullen, indien daartoe aanleiding is, worden gebruikt bij de belangenafweging die bij de vaststelling van een peilbesluit wordt gemaakt. Voor zover deze nieuwe werkwijze nog niet operationeel is, zal gebruik worden gemaakt van de richtwaarden voor de drooglegging zoals vermeld in tabel 7.7, welke is ontleend aan het IWBP.

Gewas en grondsoort	Drooglegging ten opzichte van het winterpeil in cm.		
	Gemiddeld	Minimaal	Maximaal
I Bouwland			
1 klei en zavel a aardappelen b granen en bieten	150 - 160	100 - 125	175 - 200
2 klei op veen a kleidek > 120 b kleidek 80 - 120	150 - 160 125	100 90	160 - 175 150 - 160
3 zandgrond a leemarm b 17% leem	100 140		
II Tuinbouw			
1 groente volle grond op klei en zavel	150 - 160	100 - 125	175 - 200

Gewas en grondsoort	Drooglegging ten opzichte van het winterpeil in cm.		
	Gemiddeld	Minimaal	Maximaal
2 glastuinbouw a klei en zavel b duinzand c veen	80 - 100 70 60		
3 bollenteelt duinzand	50 - 60	40 - 50	50 - 60
4 boomkwekerij (veen)			
5 fruitteelt (klei)			
III Grasland 1 klei en zavel	100 - 150 (135)	80 - 100	175
2 klei op veen a 80 - 120 b 40 - 80 c 20 - 40	100 80 - 100 80 - 90	80 75 60	140 125 100
3 veen	70 - 80	50	100

Tabel 7.7: Richtwaarden voor de drooglegging (afstand tussen het maaiveld en het winterpeil in cm) per gewas- en bodemtype ten opzichte van het winterpeil

Opmerking: Volgens het huidige provinciaal beleid bedraagt de maximale drooglegging in veenweidegebieden 60 cm ten opzichte van het winterpeil.

Voor wateren met de functie stedelijk gebied geldt als waterkwantiteitsdoelstelling: het binnen kleine marges regelen van het waterpeil om wateroverlast en schade te voorkomen. In het algemeen, maar voor wateren met de functie stedelijk gebied in het bijzonder, zal worden gestreefd naar het verkleinen van het verschil tussen zomer- en winterpeil.

Flexibilisering 60 cm criterium

De provincie Zuid-Holland heeft in de Nota Peilbeheer (2e partiële wijziging van het Waterhuishoudingsplan) een flexibiliseringsmodel voor het 60 cm criterium voor de drooglegging in veenweidegebieden gepresenteerd. Dit houdt in dat afhankelijk van gebiedsspecifieke omstandigheden zowel in positieve als in negatieve zin kan worden afgeweken van dit criterium. Het 60 cm criterium is geen norm meer, maar veeleer een richtwaarde.

Algemeen compenserende maatregelen

Indien uit onderzoek blijkt dat een belang of belanghebbende onevenredige schade zal lijden door een peilverlaging, dat wil zeggen een peilwijziging die verder gaat dan het compenseren van de natuurlijke maaiveldaling, zal het waterschap algemeen compenserende maatregelen treffen. Als voorbeeld kan daarbij worden gedacht aan het op een hoog peil handhaven van de nabij bebouwing gelegen sloten.

In geval van een peilaanpassing, dat wil zeggen een peilwijziging ter compensatie van de natuurlijke maaiveldaling, is het uitgangspunt dat bewoners/eigenaren zelf verantwoordelijk zijn voor (het voorkomen van) schadelijke gevolgen aan hun pand. Wel dient het waterschap de ingelanden te informeren over de te verwachten effecten op hun gebouwen.

Realisatie

Gedurende de planperiode zullen alle peilbesluiten waarvan de geldigheidstermijn is verstreken worden herzien. Voor gebieden waarvoor nog geen peilbesluit vigeert zal in de planperiode een peilbesluit worden vastgesteld. De planning voor het herzien c.q. opstellen van peilbesluiten is weergegeven in tabel 7.8.

Waterschap	Aantal peilgebieden	Aantal peilgebieden waarvoor gedurende de planperiode het peilbesluit moet worden herzien	Aantal peilgebieden waarvoor nog geen peilbesluit vigeert	Aantal peilgebieden waarvoor peilbesluiten worden herzien c.q. opgesteld				
				1999	2000	2001	2002	2003
Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	232	25	15	40	0	0	0	0
De Brielse Dijkkring	206	109	13	95	1	12	1	0
Goeree-Overflakkee	94	47	0	14	16	17	0	0
De Grote Waard	153	27	0	2	5	1	19	0
IJsselmonde	45	8	0	5	0	0	2	1
Krimpenerwaard	32*			5				

Tabel 7.8: Planning herziening c.q. opstellen peilbesluiten

* In het kader van de landinrichting moeten alle peilbesluiten worden herzien. Zowel de definitieve indeling in peilgebieden als de adviespeilen zijn nog niet bekend. Op grond van dit laatste kan een planning met betrekking tot de herziening van de peilbesluiten nog niet worden opgesteld.

Consequenties

Voor de herziening van peilbesluiten, inclusief het uitvoeren van integrale onderzoeken naar alle bij een peilbesluit betrokken belangen, worden geen substantiële meerkosten verwacht.

7.3.2 Peilbeheer

Omschrijving

Peilbeheer omvat het aanleggen, wijzigen en onderhouden van kunstwerken die bij het peilbeheer een primaire functie vervullen, het peilbeheer als zodanig en het inrichten en exploiteren van een meetnet. Opgemerkt wordt de kunstwerken die bij het peilbeheer een primaire functie vervullen in de regel peilregulerend zijn. Het gaat hier met name om gemalen en stuwen.

Het peilbeheer als zodanig betreft het handhaven van de waterstanden conform de in de peilbesluiten vastgelegde peilen. Dit gebeurt door het inzetten van de peilregulerende kunstwerken. Het inrichten en exploiteren van een meetnet betreft het aanbrengen en onderhouden van peilschalen en geautomatiseerde meetstations, en ook het verwerken van de via registratie ingewonnen gegevens.

Doel

Het binnen aanvaardbare marges regelen van de waterstanden overeenkomstig de in de peilbesluiten vastgelegde peilen. Het gaat hier om een zogenaamde inspanningsverplichting, hetgeen wil zeggen dat de waterkwantiteitsbeheerders binnen de grenzen van het redelijke al datgene zullen doen wat noodzakelijk is om de in de peilbesluiten neergelegde peilen te handhaven.

Bestaand beleid

Systeemvreemd water

Het streven van de waterschappen is er op gericht de verhouding systeemeigen/systeemvreemd water te veranderen ten gunste van de hoeveelheden systeemeigen water. De inlaat van systeemvreemd water in een watersysteem mag de realisering of handhaving van de functie(s) van dat systeem niet in gevaar brengen. In voorkeursvolgorde komen voor de beperking van de inlaat van systeemvreemd water de volgende oplossingsmogelijkheden in aanmerking:

- Vermindering van de vraag; in casu een betere afstemming van het aanbod op de vraag met

- eventueel een heroverweging van de vraag.
- Het beschikbaar stellen van alternatieven; in casu het zoveel mogelijk aanwenden van systeemeigen water voor peilbeheer en doorspoeling.
- Vermindering van effecten door de samenstelling van systeemvreemd water zodanig te beïnvloeden dat deze zoveel mogelijk overeenkomt met de samenstelling van systeemeigen water of systeemvreemd water in bepaalde gevoelige gebieden te weren.
- Het compenseren van effecten. In het uiterste geval is het mogelijk effecten te compenseren waarbij bijvoorbeeld verloren gegane natuurwaarden elders worden gecompenseerd.

Verziltng

De aanwezige zoetwatervoorraden in het plangebied dienen met zorg beheerd te worden. Uitgangspunt daarbij is dat verziltng wordt tegengegaan. Bij het vaststellen van peilbesluiten wordt dit aspect als randvoorwaarde meegenomen.

Voor de waterschappen betekent dit dat de normen genoemd in tabel 7.9 gerealiseerd dienen te worden. Het chloridegehalte wordt bepaald met behulp van de meetnetten die door de waterkwantiteitsbeheerders en de waterkwaliteitsbeheerder zijn opgezet.

Functie	Chloridegehalte (mg/l)
Algemene milieukwaliteit	≤ 200
Brakke (natuur)gebieden - kreken in Goeree-Overflakkee - kreken in De Brielse Dijkkring	≥ 1000 ≥ 1000 ≥ 1000
Landbouwgebieden: - glastuinbouw ¹⁾ - vollegrondstuinbouw ²⁾ - akkerbouw - veeteelt	≤ 200 * ≤ 300 * ≤ 600 * ≤ 1000 *
Stedelijk gebied	≤ 1000

Tabel 7.9: Chloridegehalte

* Richtwaarden

¹⁾ Bepaalde gevoelige teelten stellen verdergaande eisen. Vooral substraatteelt stelt zeer hoge eisen (50 mg/l).

²⁾ Onder vollegrondstuinbouw wordt mede verstaan bloembollenteelt, teelt van siergewassen en boomkwekerijen.
Bron: Provinciaal Waterhuishoudingsplan, e.a.

Verzoeting

Verzoeting doet zich vooral voor in natuurgebieden met een brak karakter, zoals diverse kreken op Goeree-Overflakkee en Voorne-Putten. In de planperiode van het IWBP is het waterbeheer in diverse natuurgebieden verder geoptimaliseerd om de brakke waterkwaliteit te herstellen, zoals het Oude Land van Strijen, Polder Biert en Koudenhoek. In een aantal kreken zijn wellicht nog mogelijkheden om de brakke waterkwaliteit te herstellen.

Daarnaast speelt verzoeting ook buiten deze gebieden in wateren die van nature brak zijn. Het streven naar biologisch gezond water kan strijdig zijn met andere functies in het gebied.

Meetnet

In alle peilgebieden wordt op één of meer strategische en goed bereikbare plaatsen een voor het publiek goed afleesbare peilschaal geplaatst. Per peilgebied zal op minstens één representatieve locatie het waterstandsverloop worden gemeten en geregistreerd. Indien daarbij een koppeling kan worden gelegd met een geautomatiseerd kunstwerk, zal de peilregistratie bij voorkeur geautomatiseerd geschieden. De meetfrequentie zal worden afgestemd op de aard en de omvang van het peilgebied.

In het jaarverslag van de waterkwantiteitsbeheerder wordt jaarlijks gerapporteerd over het waterstandsverloop.

Door de waterschappen worden bij de voorbereiding van peilbesluiten voor de bepaling van de hoogteligging van het maaiveld en de natuurlijke maaiveldaling meetprogramma's opgesteld en uitgevoerd.

Nieuw beleid

Systemvreemd water

Voor het streven om de verhouding systeemeigen/systeemvreemd water te veranderen ten gunste van de hoeveelheden systeemeigen water geldt dat dit niet ten koste mag gaan van het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen. In veel poldergebieden is namelijk de waterkwaliteit voor de factoren die het meest bepalend zijn, slechter dan die van het buitenwater. De inlaat van systeemvreemd water vanuit de rivieren kan een negatieve invloed hebben op de water-(bodem)kwaliteit. Met name de aanwezigheid van microverontreinigingen in het inlaatwater speelt hierin een rol. De nutriëntengehaltes in het rivierwater zijn meestal lager dan de gehalten in het binnenwater. Onduidelijk is de invloed van microverontreinigingen en andere stoffen zoals chloride, op de water(bodem)kwaliteit. In de planperiode zal hier onderzoek naar worden verricht.

Eén van de instrumenten die kan worden ingezet om de hoeveelheid systeemvreemd water terug te dringen is flexibel peilbeheer. Dit flexibel peilbeheer dient dan wel in het peilbesluit te zijn vastgelegd. Gedurende de planperiode zullen de mogelijkheden voor flexibel peilbeheer nader worden onderzocht.

Voor situaties van ernstig watertekort wordt de prioriteitsstelling gevolgd die is opgenomen in de Derde Nota Waterhuishouding en in het provinciaal Waterhuishoudingsplan (Partiële Herziening 1995-1998). Wel dient er ruimte te zijn voor een nadere gebiedsgerichte belangenafweging. Deze prioriteitsstelling luidt als volgt:

- De hoogste prioriteit heeft handhaving van het peil voor het tegengaan van irreversibele bodemdaling, stabiliteit van constructies (kaden) en behoud van ecologische kwaliteit in gebieden met natuur- en landschapswaarden.
- Onttrekkingen voor drinkwatervoorziening, glastuinbouw en hoogwaardige industriële toepassingen worden zoveel mogelijk ontzien.
- Een wat lagere prioriteit wordt gegeven aan verziltingsbestrijding (doorspoelen), koelwatervoorziening, watervoorziening ten behoeve van de landbouw (beregening) en peilhandhaving voor scheepvaart en ander laagwaardig gebruik.

Verzoeting

In de planperiode zullen de resterende brakke natuurgebieden voor zover mogelijk en wenselijk worden geïsoleerd. Belangrijk is daarbij of een voldoende hoog en stabiel chloridegehalte haalbaar is. In een aantal andere brakke gebieden zal onderzocht worden wat het meest optimale peilbeheer is. De mogelijkheden om ook in agrarische gebieden brakke omstandigheden met de daarbij horende karakteristieke levensgemeenschap te behouden zullen worden onderzocht in een nog aan te wijzen proefproject.

Grondwater

Grondwateroverlast in stedelijke gebieden is veelal het gevolg van een ontoereikend of niet goed functionerend ontwateringssysteem. De gemeente is in deze de eerst verantwoordelijke instantie en moet om die reden het aanspreekpunt zijn bij klachten over grondwateroverlast in stedelijk gebied. De gemeente is gehouden een eerste verkennend onderzoek in te stellen en hiervan mededeling te doen aan de andere partijen. Indien daartoe aanleiding bestaat kan na het verkennend onderzoek overleg opgestart worden.

Operationeel peilbeheer

De waterbeheerders streven ernaar om binnen de planperiode het operationele peilbeheer van alle peilgebieden, voor zover dit nog niet het geval is, in eigen beheer te nemen. Het gaat daarbij overigens uitsluitend om het peilbeheer van peilgebieden waarvan de peilen in een peilbesluit zijn vastgelegd. Het peilbeheer in gebieden waarvoor een bij vergunning geregelde peilafwijking geldt, wordt verzorgd door de vergunninghouder, uiteraard binnen de voorwaarden van de vergunning.

Optimalisatie waterhuishouding

De in september 1998 in het westelijk deel van Zuid-Holland Zuid en eind oktober/begin november 1998 in het meer oostelijk deel van Zuid-Holland Zuid in meer of mindere mate opgetreden wateroverlast is voor de waterbeheerders aanleiding geweest te bezien of en zo ja in welke mate optimalisatie van de waterhuishouding gewenst is. Hiertoe hebben de waterbeheerders op hoofdlijnen de volgende maatregelen genomen:

- De in meer of mindere mate opgetreden wateroverlast is geëvalueerd. Dit heeft voor een aantal beheersgebieden geresulteerd in concrete actiepunten;
- Voor een aantal beheersgebieden is of wordt onderzoek verricht naar de waterhuishouding;
- In een aantal beheersgebieden zijn of worden maatregelen uitgevoerd die tot doel hebben de waterhuishouding te optimaliseren;
- In de calamiteitenplannen zal bijzondere aandacht worden geschonken aan wateroverlast ten gevolge van overvloedige neerslag.

De nadere uitwerking van bovengenoemde maatregelen zal plaatsvinden in de meerjarenplannen voor de periode 2000-2004.

Realisatie

Het nieuwe beleid zal met ingang van 1 januari 1999 worden geëffectueerd.

Consequenties

Geen.

7.4 Vergunningen en ontheffingen waterkwantiteitsbeheer

Omschrijving

Het beleidsproduct vergunningen en ontheffingen waterkwantiteitsbeheer omvat het verlenen van vergunningen en ontheffingen op basis van zowel de keur als de Verordening Waterbeheer Zuid-Holland.

Doel

Het veiligstellen van de belangen van het waterbeheer bij werken die door derden worden uitgevoerd en die volgens de keur en/of Verordening Waterbeheer Zuid-Holland zonder vergunning c.q. ontheffing niet zijn toegestaan.

Bestaand beleid

Procedures

In het IWBP is aangegeven dat ter bevordering van de rechtszekerheid en de eenheid van beleid binnen het beheersgebied Zuid-Holland Zuid de waterschappen de procedures voor vergunningverlening op elkaar afstemmen op zodanige wijze dat belanghebbenden kennis kunnen nemen van vergunningen.

Peilafwijkingen

Voor peilafwijkingen kan ontheffing worden verleend indien:

- De hoogteligging van het maaiveld in het onder te bemalen gebied tussen de 10 en 40 cm afwijkt van de hoogteligging in het omringende gebied en het gebied te gering van omvang is om een apart peilgebied te vormen.
- Indien het bestaande grondgebruik in het onder te bemalen gebied een zodanige drooglegging vereist, dat een droogleggingsverschil van 20 tot 40 cm optreedt ten opzichte van grondgebruik in het omringende gebied en het gebied te gering van omvang is om een apart peilgebied te vormen.

Gelijktijdig met de herziening van een peilbesluit zullen de binnen dat peilgebied voorkomende peilafwijkingen worden getoetst aan bovengenoemde criteria. De financiële consequenties van het opheffen van een peilafwijking zijn een onderdeel van deze toetsing. Voor bestaande peilafwijkingen zal, in afwijking van de norm voor nieuwe peilafwijkingen, een ondergrens worden aangehouden van 10 cm.

De geldigheidsduur van nieuw af te geven vergunningen zal worden gekoppeld aan de duur van het peilbesluit. Een ontheffing komt automatisch te vervallen zodra de geldigheidsduur van het peilbesluit is verstreken.

Een aanvraag om ontheffing voor een peilafwijking in een bepaalde watergang zal alleen in overweging worden genomen indien deze watergang binnen het eigendom van de aanvrager(s) is gelegen of indien de eigenaren van aanliggende percelen schriftelijk akkoord gaan met de peilafwijking.

Nieuw beleid

Procedures

De procedure bij vergunningverlening is nader onderzocht. In de voorbereidende fase dienen in ieder geval de belanghebbenden, die naar verwachting bedenkingen kunnen hebben, zoals omliggende eigenaren, in de gelegenheid te worden gesteld hun zienswijze over de ontwerpvergunning naar voren te brengen. Daarbij kan worden gekozen voor publicatie van de ontwerpvergunning in de krant, en/of voor een benadering van belanghebbenden door de behandelend ambtenaar. Verleende vergunningen worden gepubliceerd, zodat iedere belanghebbende hiervan kennis kan nemen. Met deze procedure is voldoende gewaarborgd dat belanghebbenden bij de voorbereiding in voldoende mate worden betrokken en voorts, dat belanghebbenden tegen verleende vergunningen kunnen ageren.

Verder zijn de procedures voor vergunningverlening zodanig op elkaar afgestemd dat ook de waterkwaliteitsbeheerder kennis kan nemen van de vergunning. Vergunningaanvragen en ontwerpbesluiten van waterkwantiteitsbeheerders worden toegezonden aan de waterkwaliteitsbeheerder conform een daartoe vastgestelde procedure. Het betreft hier vergunningaanvragen voor slootdempingen, aanbrengen van beschoeiingen, dammen en duikers, leidingen voor milieubelastende stoffen en voor bronneringen. Definitieve vergunningen worden alleen toegezonden aan de waterkwaliteitsbeheerder indien het concept is toegezonden en de inhoud na overleg is veranderd.

Tijdens de planperiode van het IWBP is de eerste en tweede tranche van de Algemene wet bestuursrecht in werking getreden. Daarin zijn naast een aantal algemene beginselen van behoorlijke bestuur die bij de besluitvorming in acht dienen te worden genomen, ook een groot aantal procedureregels over de wijze waarop besluiten dienen te worden genomen en bekendgemaakt, opgenomen. Deze procedureregels hebben betrekking op het in behandeling nemen, bekendmaking en de bezwarenbehandeling.

Peilafwijkingen

Voor het omgaan met bestaande peilafwijkingen die niet voldoen aan de daarvoor gestelde criteria geniet voor gebieden met aanzienlijke natuurlijke maaiveldvaling het ingroeimodel en voor gebieden met geen of zeer weinig natuurlijke maaiveldvaling het fixatiemodel de voorkeur boven bestuurscompensatie. Bij het ingroeimodel wordt bij herziening van het peilbesluit het tot dan toe in de onderbemaling gevoerde peil gehandhaafd. Toekomstige peilaanpassingen in de omgeving van de onderbemaling maken het verschil kleiner tussen het peil in het peilgebied en het peil in de onderbemaling. Bij het fixatiemodel wordt bij de herziening van het peilbesluit het tot dan toe in de onderbemaling gevoerde peil gefixeerd. Eventuele toekomstige peilverlagingen in de omgeving van de onderbemaling verkleinen het verschil tussen het peil in het peilgebied en het peil in de onderbemaling.

Bij het (opnieuw) verlenen van vergunningen voor peilafwijkingen zal gebruik worden gemaakt van een beschikbare model-vergunning.

Toezicht op en controle van peilafwijkingen worden gekoppeld aan de voorschriften in de model-vergunning. In deze model-vergunning is het voorschrift opgenomen tot het plaatsen van elektroden voor het in- en uitslagpeil. De controle op de naleving van de onderbemalingsvergunning kan daardoor worden vereenvoudigd tot het 1 à 2 maal per jaar controleren van de elektroden.

Onttrekkingen van oppervlaktewater ten behoeve van vorstbescherming in de fruitteelt

Voor het onttrekken van oppervlaktewater ten behoeve van vorstbescherming in de fruitteelt is in de regel en afhankelijk van de te onttrekken hoeveelheid oppervlaktewater vergunning nodig

van de waterkwantiteitsbeheerder, hetzij op grond van de keur, hetzij op grond van de Verordening Waterbeheer van de provincie Zuid-Holland. Aandachtspunt hierbij wordt gevormd door het feit dat niet in ieder peilgebied of combinatie van peilgebieden de infrastructuur is toegerust op de aanvoer van waterhoeveelheden zoals deze in het kader van de vorstbescherming zijn gewenst. Indien de bestaande infrastructuur ontoereikend is, staan voor de waterkwantiteitsbeheerder de navolgende mogelijkheden open, die zowel afzonderlijk als in combinatie kunnen worden toegepast:

1. Aanpassen van de infrastructuur;
2. Verlenen van vergunningen tot de beschikbare aanvoercapaciteit is bereikt;
3. Verlenen van vergunningen naar rato van de voor het betreffende peilgebied of combinatie van peilgebieden beschikbare aanvoercapaciteit;
4. In de peilbesluiten voor de betreffende peilgebieden een bepaling opnemen waarin wordt aangegeven dat de waterpeilen in perioden waarin nachtvorstschade dreigt binnen in de peilbesluiten vastgelegde marges mogen worden opgezet.

Voor die gebieden waar sprake is van een redelijk evenwicht tussen de beschikbare aanvoercapaciteit en de op dit moment bekende maximale vraag kiezen de waterbeheerders voor een combinatie van de opties 2 en 4. Voor die gebieden waarin de op dit moment bekende maximale vraag de aanvoercapaciteit significant overschrijdt kiezen de waterbeheerders voor een combinatie van de opties 3 en 4 waarbij de aanvragers zelf moeten zorgdragen voor de resterende capaciteit. De waterbeheerders zullen geen maatregelen treffen voor die situaties waarin het chloridegehalte te hoog is voor vorstbescherming. Vanuit het waterkwaliteitsbeheer zal nader beleid worden geformuleerd in aansluiting op de inwerkingtreding van AMvB die voor de fruitteelt in voorbereiding is.

Slotdempingen

De waterbeheerders zullen in 1999 een gemeenschappelijk beleid ten aanzien van slotdempingen ontwikkelen. Dit gemeenschappelijke beleid zal naast de inhoudelijke ook de meer procedurele aspecten omvatten.

Realisatie

Bij het verlenen van vergunningen zullen de nieuwe procedureregels worden gevolgd.

Consequenties

Geen.

7.5 Handhaving waterkwantiteitsbeheer

Omschrijving

Onder het begrip handhaving vallen de processen preventieve handhaving en repressieve handhaving. Preventieve handhaving heeft betrekking op het voorkomen van ontoelaatbare situaties of gedragingen. Repressieve handhaving betreft het uiteindelijk met juridische middelen (bestuursdwang, dwangsom, strafrechtelijke sancties of privaatrechtelijke middelen) beëindigen van de overtreding. Een voorbeeld van repressieve handhaving is de diepteschouw. Ook gedogen kan worden gevat onder het begrip handhaving.

Doel

Het doel van handhaving is regelgeving daadwerkelijk inhoud te geven en tot uitvoering te brengen.

Bestaand beleid

In het IWBP is hierover geen beleid opgenomen.

Nieuw beleid

Ten aanzien van het onderwerp handhaving willen de waterschappen in Zuid-Holland Zuid zoveel als mogelijk gezamenlijk optreden. De mogelijkheden hiertoe zullen in de planperiode worden onderzocht. Daarnaast streven de waterschappen naar een adequaat handnavingsniveau. Hieraan zal tijdens de planperiode invulling worden gegeven.

Realisatie

De realisatie is afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek

Consequenties

De consequenties zijn afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek.

7.6 Projecten integraal waterbeheer

Omschrijving

Het beleidsproduct projecten integraal waterbeheer omvat in hoofdzaak gebiedsgerichte projecten waarbij op basis van een integrale aanpak, dat wil zeggen zowel maatregelen op het gebied van de toestroom van milieubelastende stoffen als op het gebied van inrichting en beheer, al dan niet in combinatie met communicatie, de doelstellingen worden gerealiseerd.

Doel

Projecten integraal waterbeheer beogen op basis van een gebiedsgerichte, integrale aanpak de doelstellingen te realiseren.

Bestaand beleid

Eutrofiëring

Eutrofiëringsbestrijding is het tegengaan van een te hoge productie aan algen, kroos of andere waterplanten door te hoge gehalten aan plantenvoedende stoffen in het water. Bij de eutrofiëringsbestrijding kan een onderscheid worden gemaakt in brongerichte maatregelen en effectgerichte maatregelen. Brongerichte maatregelen richten zich op het terugdringen van de emissies van stikstof en fosfor uit puntbronnen en diffuse lozings. Effectgerichte maatregelen richten zich op de negatieve effecten van eutrofiëring zoals zuurstoftekort, stank door rottend plantenmateriaal en een te gering doorzicht door bodenwoelende vissen.

Eutrofiëringsbestrijding is primair gericht op het verkrijgen van biologisch gezond water. Daarnaast richt eutrofiëringsbestrijding zich op het realiseren van de minimumkwaliteit voor onder meer zuurstof, stikstof, fosfor en doorzicht. Het bestaande brongerichte beleid richt zich op emissies vanuit riolering, afvalwaterzuiveringsinrichtingen lozend op binnenwater, andere puntbronnen en diffuse bronnen (zie ook hoofdstuk 6).

Naast brongerichte maatregelen nemen de waterschappen ook effectgerichte maatregelen zoals het verwijderen van kroos en doorspoelen. Daarnaast kan actief biologisch beheer, het wegvissen van brasem en karper, als effectgerichte maatregel worden toegepast om de waterkwaliteit te verbeteren. De genoemde maatregelen worden genomen op plaatsen waar de aanpak van bronnen van verontreinigingen (nog) niet leidt tot een aanvaardbare waterkwaliteit. Actief biologisch beheer wordt vooral zinvol geacht in geïsoleerde wateren waar de waterkwaliteit verbeterd is, maar de aanwezige visstand nog het knelpunt vormt voor het bereiken van een goede waterkwaliteit.

Naast het nemen van afzonderlijke maatregelen is vooral het treffen van maatregelen in onderlinge samenhang zinvol gebleken. Het betreft hier gebiedsgerichte projecten. Het belangrijkste voorbeeld is het in het IWBP genoemde project Bergambacht.

Overzicht projecten

Tabel 7.10 bevat een overzicht van de projecten die binnen het IWBP zijn c.q. worden uitgevoerd. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in:

- Baggerprojecten (B);
- Gebiedsgerichte projecten (GP);
- Projecten Stedelijk Water (SW);
- Oeverinrichtingsprojecten (OI);
- Project waterbodemsanering (WS).

Nr.	Naam	Gemeente/gebied	Type	Status
1	De Devel	Heerjansdam	B	In uitvoering
2	Laag-Blokland	Ottoland	B	Afgerond
3	Meertje de Waal	Rockanje	B	In uitvoering
4	Nieuw-Beijerlandse Kreek	Nieuw-Beijerland	B	Afgerond
5	Oude Haven	Strijen	B	Afgerond
6	Overslingelandse wetering	Overslingeland	B	Afgerond
7	PAK Bagger op de kant	Middelhamis	B	Afgerond
8	Bergambacht	Bergambacht/ Schoonhoven	GP	In uitvoering
9	Biert	Spijkenisse	GP	Afgerond
10	Brede Gooi	Dirksland	GP	Afgerond
11	Brielse Spui	Brielle	GP	In voorbereiding
12	Groote Gat	Zuid-Beijerland	GP	In uitvoering
13	Hollemare	Brielle	GP	In voorbereiding
14	Inlaat Voome-West	Voome-Putten	GP	In voorbereiding
15	Integraal Waterbeheersproject Oude land van Strijen	Strijen	GP	In uitvoering
16	Integraal Waterbeheersplan Oud- Beijerland	Oud-Beijerland	SW	In uitvoering
17	Koudenhoek	Ouddorp	GP	Afgerond
18	Magdalene kreek	Oude Tonge	GP	Afgerond
19	Nooitgedacht	Berkenwoude	GP	monitoring
20	Oude Dee	Herkingen	GP	Afgerond
21	Paardegat	Herkingen	GP	Afgerond
22	Peltopzetten Klein Voome-West	Heenvliet	GP	In voorbereiding
23	Ridderkerk	Ridderkerk	SW	In uitvoering
24	Stadswateren Spijkenisse	Spijkenisse	SW	In voorbereiding
25	Van Kraan tot Rivier	Sliedrecht en Papendrecht,	SW	In uitvoering
26	Verdrogingsbestrijding IJsselmon- de	Albrandswaard	GP	In voorbereiding
27	Vianen	Vianen	SW	In uitvoering
28	Welvliet	Zuidland	GP	In voorbereiding
29	Bergvliet	Stolwijk/Vlist	OI	Afgerond
30	Borrekeen	Zuid-Beijerland	OI	Afgerond
31	De Kreek	Zuid-Beijerland	OI	Monitoring
32	Eerste Vliegers	Middelhamis	OI	Afgerond
33	Kleine Kreek & Groote Gat	Den Bommel	OI	Afgerond
34	Krekenplan Hoeksche Waard-Oost	's-Gravendeel e.o.	OI	In uitvoering
35	Milieuvriendelijke oevers IJsselmonde	IJsselmonde	OI	Afgerond
36	Natuurontwikkeling Galathee	Achthuizen	OI	Afgerond
37	Oosterpark	Ridderkerk	OI	Afgerond
38	Oude en Nieuwe Wijde	Goudswaard	OI	Afgerond
39	Peulwijkse Kade	Ottoland	OI	Afgerond
40	Pierhilse Gat	Pierhil	OI	Afgerond
41	Reekade	Stolwijk	OI	Afgerond

Nr.	Naam	Gemeente/gebied	Type	Status
42	Stolwijkse Boezem	Gouderak	OI	Afgerond
43	Tweede Vliegers	Middelhamis	OI	Afgerond
44	Vierambachtenboezem	Spijkenisse	OI	Monitoring
45	Vliegerwetering	Abbenbroek	OI	Afgerond
46	Westeinde	Berkenwoude	OI	Monitoring
47	Hooge Boezem Kinderdijk	Alblasserdam	WS	In voorbereiding
48	Hellevoetsluis	Hellevoetsluis	SW	In voorbereiding

Tabel 7.10: Overzicht van de projecten die in het kader van het IWBP zijn c.q. worden uitgevoerd

Nieuw beleid

Natuurvriendelijke oeverinrichting

De waterschappen zullen de oevers zoveel mogelijk natuurvriendelijk inrichten. Voor het stimuleren van een grotere verscheidenheid aan plantensoorten en om de overgang van water naar land en omgekeerd voor amfibieën te vergemakkelijken, zullen de taluds van oevers in veel gevallen flauwer of getrapt uitgevoerd worden. De inrichting van dergelijke oevers kunnen sterk verschillen door bodemopbouw, grondgebruik, ligging etc. Tevens zullen bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers onder andere paaiplaatsen voor vissen worden gecreëerd. Voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers wordt de hoogste prioriteit gegeven aan oevers binnen de provinciale ecologische hoofdstructuur. Waar een natuurvriendelijke inrichting niet mogelijk is zullen de waterschappen bij de inrichting of reconstructie van oevers het gebruik van een harde en/of rechte oeverbeschoeiingen zoveel mogelijk voorkomen. Daar waar beschoeiing noodzakelijk is, wordt milieuvriendelijk materiaal toegepast.

Onderhoud van watergangen

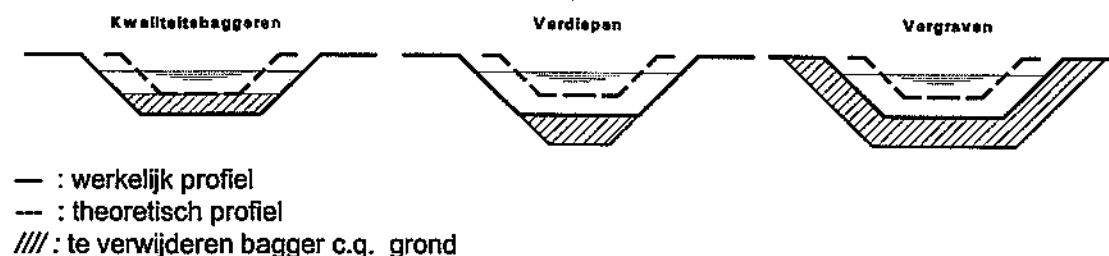
Wat betreft het natuurvriendelijk onderhoud zal in de planperiode onderzoek worden gedaan naar de frequentie, het tijdstip en de wijze van slootschoning in relatie tot de waterkwaliteit en het waterkwantiteitsbeheer.

Realiseren streefdiepten

In paragraaf 7.1.1 is de werkwijze beschreven die zal worden gevolgd bij het realiseren van de streefdiepten van 1 m voor hoofdwatergangen en singels en 0,50 m voor de andere watergangen. Deze streefdiepten kunnen worden gerealiseerd door de volgende maatregelen of combinaties van deze maatregelen:

- Kwaliteitsbaggeren;
- Verdiepen;
- Vergraven;
- Peilopzetten.

De drie eerstgenoemde maatregelen hebben betrekking op afzonderlijke watergangen, terwijl de laatstgenoemde maatregel betrekking heeft op gehele peilgebieden. De nadere uitwerking van deze maatregelen heeft plaatsgevonden in de gebiedsgerichte plannen. In onderstaande figuur zijn de begrippen kwaliteitsbaggeren, verdiepen en vergraven schematisch weergegeven.

Figuur 6: Kwaliteitsbaggeren, verdiepen en vergraven

Inrichtingsmaatregelen natuurgebieden

In paragraaf 7.3.1 is een aantal waterhuishoudkundige maatregelen geformuleerd voor de verdrogingsbestrijding in natuurgebieden. Naast waterhuishoudkundige maatregelen zijn inrichtingsmaatregelen denkbaar als instrument bij de verdrogingsbestrijding. Voorbeelden van inrichtingsmaatregelen zijn het afplaggen van het maaiveld en het realiseren van een helofytenfilter voor de zuivering van inlaatwater. De uitwerking hiervan heeft voor zover van toepassing plaatsgevonden in de gebiedsgerichte plannen.

Vissen

Voor vissen zijn in de gebiedsgerichte plannen specifieke uitvoeringsmaatregelen opgenomen. Genoemd kunnen worden het maken van overwinterings- en paaiplaatsen en ook het passeerbaar maken van kunstwerken.

Onderzoeksmaatregelen

Tot het beleidsproduct projecten integraal waterbeheer behoort ook een aantal onderzoeksmaatregelen. Enkele voorbeelden van in de gebiedsgerichte plannen uitgewerkte onderzoeksmaatregelen zijn:

- een onderzoek naar de effectiviteit van het verwijderen van graskarpers;
- onderzoek naar peilopzetten in agrarische gebieden, agrarische gebieden met natuur- en landschapswaarden en ecologische aandachtsgebieden;
- onderzoek naar het gewenste peilbeheer in brakke en zoete natuurgebieden;
- onderzoek naar visstandbeheer en vismigratie;
- onderzoeken naar aandachtspunten op specifieke locaties in Zuid-Holland Zuid.

Realisatie

De tot het beleidsproduct projecten integraal waterbeheer behorende maatregelen zijn uitgewerkt in de gebiedsgerichte plannen.

Consequenties

Voor een overzicht van de financiële consequenties van de maatregelen zoals vastgelegd in de gebiedsgerichte plannen wordt verwezen naar paragraaf 10.7.

8 Samenwerking

8.1 Planvorming integraal waterbeheer

Omschrijving

Het beleidsproduct planvorming integraal waterbeheer omvat het opstellen, aktualiseren, evalueren en herzien van het Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid.

Doel

Waterbeheerders hebben de wettelijke verplichting tot het opstellen van een waterbeheersplan. De zeven waterschappen in Zuid-Holland Zuid hebben in 1990 besloten om de al bestaande samenwerking op het gebied van het waterbeheer te intensiveren. Zij hebben dit onder andere gestalte gegeven door het, op grond van de Verordening Waterbeheer van de provincie Zuid-Holland voorgeschreven waterbeheersplan, gezamenlijk op te stellen in de vorm van het Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid.

Bestaand beleid

Het beleid, zoals vastgelegd in het IWBP is grotendeels gebaseerd op het Provinciaal Waterhuishoudingsplan van de provincie Zuid-Holland.

Het merendeel van de activiteiten die plaatsvinden binnen het Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid, worden uitgevoerd door de speciaal voor de voorbereiding en uitvoering van dit plan in het leven geroepen projectorganisatie.

Nieuw beleid

In 1995 is door de provincie Zuid-Holland een aanvulling op het waterhuishoudingsplan vastgesteld in de vorm van een partiële herziening. Deze partiële herziening bevat elementen van nieuw beleid, die hun vertaling hebben gekregen in het IWBP 2. Naast de eerste partiële herziening is rekening gehouden met de provinciale Nota Peilbeheer die deel uit zal gaan maken van het Waterhuishoudingsplan. Er is voorts rekening gehouden met de Vierde Nota Waterhuishouding.

De planstructuur van het IWBP 2 is ten opzichte van het IWBP uitgebreid met zogenaamde gebiedsgerichte plannen en stedelijk waterplannen. De gebiedsgerichte plannen en stedelijk waterplannen omvatten een meerjarenprogramma van maatregelen die moeten worden uitgevoerd om de vastgelegde doelstellingen in het hoofdplan te realiseren. De maatregelen die in de gebiedsgerichte plannen en stedelijk waterplannen zijn c.q. worden opgenomen vormen de basis voor de voortschrijdende meerjarenplannen. Voor het opstellen van de stedelijk waterplannen is in 1998 een draaiboek gemaakt voor de bestaande stedelijke gebieden. In 1999 zullen vervolgens richtlijnen worden opgesteld voor nieuw in te richten locaties. Voor de uitvoering van de maatregelen uit de stedelijk waterplannen is eveneens in 1998 een kostenverdelingsstaat opgesteld.

Realisatie

Het streven is erop gericht om binnen de planperiode van het IWBP 2 voor alle gemeenten binnen het gebied Zuid-Holland Zuid een stedelijk waterplan op te stellen.

Consequenties

Voor externe ondersteuning bij het opstellen van de stedelijk waterplannen worden per waterschap op jaarbasis de in tabel 8.1 weergegeven bedragen gereserveerd.

Waterschap	Bedrag voor externe ondersteuning bij het opstellen van stedelijk waterplannen x f. 1.000,-
Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	45
De Brielse Dijkkring	25
Goeree-Overflakkee	20
De Grootte Waard	30
IJsselmonde	30
Krimpenerwaard	35
Hollandse Eilanden en Waarden	185
TOTAAL	370

Tabel 8.1: Bedragen op jaarbasis voor externe ondersteuning bij het opstellen van stedelijk waterplannen

De uit de stedelijk waterplannen voortvloeiende maatregelen, voor zover behorend tot de competentie van de waterschappen, kunnen worden opgenomen in de meerjarenplannen.

8.2 Strategische plannen van derden

Omschrijving

Het beleidsproduct strategische plannen van derden omvat enerzijds het opstellen van reacties op strategische plannen van derden en anderzijds het leveren van een bijdrage aan de totstandkoming van strategische plannen van derden.

Doel

Zorgdragen dat in strategische plannen van derden het belang van het integraal waterbeheer in Zuid-Holland Zuid in voldoende mate wordt gewaarborgd.

Bestaand beleid

Reacties op strategische plannen van derden, voor zover zij betrekking hebben op het gehele gebied van de waterschappen in Zuid-Holland Zuid, worden voorbereid door de projectorganisatie en vastgesteld door het bestuurlijk overleg van de zeven waterschappen in Zuid-Holland Zuid. Deelname aan de totstandkoming van strategische plannen van derden vindt plaats door medewerkers al dan niet namens de projectorganisatie en/of bestuurders van de waterschappen in Zuid-Holland Zuid.

Nieuw beleid

Afstemming functietoekenning en ruimtelijke ordening

Voor een goede afstemming tussen ruimtelijke ordening en functietoekenning is in het bijzonder overleg tussen gemeenten en waterschappen van belang. Teneinde het rendement van dit overleg zo groot mogelijk te laten zijn, zullen hierover vaste afspraken worden gemaakt. De waterschappen zullen hiertoe het initiatief nemen.

Nieuwbouwprojecten

Bij nieuwbouwprojecten is het van groot belang dat de waterschappen vanaf het begin van de planvorming worden betrokken bij het ontwerpproces. Immers, reeds gedurende de fase van stedenbouwkundige schetsen en ontwerpen kunnen de belangen van woningbouw, landschapsbeleving, waterkwantiteitsbeheer en waterkwaliteitsbeheer zo goed mogelijk worden afgestemd. Het voordeel van in een zo vroeg mogelijk stadium plannen gaat ook op voor het rioolsysteem. De ligging van het systeem kan gemakkelijker worden geoptimaliseerd. Afvoer van (een deel van) het hemelwater direct of via infiltratie naar het oppervlaktewater werkt kostenbesparend en gaat te lage grondwaterstanden tegen. Vooral bij alternatieve riolerings technieken is het van belang om van het begin af aan het watersysteem in het ontwerpproces te betrekken. Dergelijke

technieken betekenen namelijk veelal een ander ruimtebeslag voor openbaar groen en water.

Visstandbeheerplannen

De verantwoordelijkheid voor het visstandbeheer ligt bij de visstandbeheerders in het plangebied. Het visstandbeheer heeft invloed op de waterkwaliteit (bijvoorbeeld bodemwoelende vissoorten). De waterschappen zullen in overleg met de visstandbeheerders gezamenlijk visstandbeheerplannen opstellen.

Realisatie

Het nieuwe beleid zal gedurende de planperiode worden geïmplementeerd. Het opstellen van visstandbeheerplannen maakt deel uit van de gebiedsgerichte plannen.

Consequenties

Voor een overzicht van de financiële consequenties van de maatregelen zoals vastgelegd in de gebiedsgerichte plannen wordt verwezen naar paragraaf 10.7.

8.3 Calamiteitenbestrijding

Omschrijving

Onder calamiteitenbestrijding wordt verstaan, het treffen van maatregelen bij inadequaat functioneren van de waterhuishouding of bij gebeurtenissen die de waterkwaliteit bedreigen, waarbij de gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen of worden beperkt. Onder calamiteitenbestrijding wordt ook gerekend botulismebestrijding, kadaververwijdering en de bestrijding van bruinrot en rhizomanie, uiteraard voor zover vallend onder de verantwoordelijkheid van de waterschappen.

Doel

Het voorkomen en beperken van de gevolgen van inadequaat functioneren van het waterhuishoudkundig systeem en bedreigingen van de waterkwaliteit.

Bestaand beleid

Volgens de Waterschapswet, de Waterstaatswet 1900, de Wet op de Waterhuishouding en de Wvo zijn de waterschappen bevoegd om maatregelen te nemen in geval van calamiteiten. De waterschappen in Zuid-Holland Zuid hebben voor deze bevoegdheden een model-calamiteitenplan opgesteld. Dit model-calamiteitenplan is door de zeven waterschappen uitgewerkt voor ieder beheersgebied. Ieder calamiteitenplan bestaat uit een hoofdplan en een aantal calamiteitenbestrijdingsplannen.

Bij nieuwbouw van waterstaatswerken zullen de waterschappen zorgdragen voor het blijvend functioneren in geval van een calamiteiten.

Over de behandeling van klachten en calamiteiten in relatie tot de Wvo kan worden opgemerkt dat de waterkwaliteitsbeheerder hieraan een hoge prioriteit toekent.

Nieuw beleid

Calamiteitenplannen

De calamiteitenplannen zullen iedere vier jaar geactualiseerd worden. Ook wordt minimaal eens in de drie jaar een oefening gehouden om zowel de personele, de materiële als de organisatorische aspecten van het calamiteitenplan te testen.

Botulismebestrijding

Er is geen wetgeving op grond waarvan een overheidslichaam is belast met de bestrijding van botulisme. Preventieve maatregelen die door de waterbeheerders kunnen worden uitgevoerd zijn onder andere doorspoelen en het tijdelijk verhogen van het waterpeil. Ingevolge de Destructiewet is de gemeente verantwoordelijk voor de aangifte, het ophalen en de overdracht aan het destructiebedrijf van aan botulisme gestorven vogels en andere dieren. De verantwoordelijkheid voor de verwijdering van door botulisme getroffen eenden berust bij de gemeente.

Kadaververwijdering

Waterschappen hebben geen wettelijke taak op het terrein van het verwijderen van dierlijk afval alsmede de verwijdering van kadavers uit oppervlaktewater. Primair ligt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de eigenaar of houder van het materiaal. Uit praktische overwegingen en gelet op de brede kijk zullen de waterbeheerders kadavers uit het oppervlaktewater verwijderen en vervolgens aanbieden aan de gemeente die op dit punt van oudsher en op grond van de Destructiewet een taak heeft. In de planperiode zal voor zover dat nog niet is gebeurd, overleg worden gevoerd met de gemeenten om hieromtrent concrete afspraken te maken.

Bruinrot

Bruinrot is een bacterieziekte die in aardappelen voorkomt. Bruinrot heeft, naast de aardappel, onder meer bitterzoet als waardplant. Via deze plant, die met de wortels in het water staat, kan de bacterie in het oppervlaktewater terecht komen. Daarmee raakt de bruinrotproblematiek aan het werk van de waterschappen. Mogelijke besmetting via het water kan aan de orde komen bij beregening, de aan- en afvoer van water en het deponeren van maaisel en bagger op de kant.

Het beleid van de waterschappen in Zuid-Holland Zuid sluit aan bij het landelijk beleid van de Unie van Waterschappen ter zake. Dit beleid richt zich op de volgende aandachtspunten:

- Beregening:

De Plantenziektkundige Dienst (PD) heeft in gebieden met besmet oppervlaktewater beregenningsverboden afgekondigd voor aardappelen en tomaten. De handhaving van deze verboden is eveneens een taak van de PD.

- Aan- en afvoer van water:

Aangezien oppervlaktewater een cruciale rol speelt bij de verspreiding van Bruinrot, is de aan- en afvoer van water van belang. Echter gezien de verschillende belangen die gemoeid zijn met de aan- en afvoer van water, en de huidige waterhuishoudkundige infrastructuur is het vaak niet mogelijk hier veranderingen in aan te brengen. Waar aanpassing van de wateraan- en afvoer wel mogelijk is zonder onaanvaardbare consequenties voor andere belangen, zullen de waterschappen hiermee rekening houden.

- Baggeren en maaien:

Totdat er meer duidelijkheid is over de concrete risico's van besmetting, zal er door de waterschappen een interimbeleid gevoerd worden. Wanneer waterlopen in een met Bruinrot besmet gebied liggen, blijft in principe de ontvangstplicht voor bagger en maaisel gelden. De ontvangstplichtige zal gewezen worden op de mogelijke risico's van besmetting met Bruinrot.

Tevens bieden de waterschappen een alternatief aan in de vorm van het op kosten van de ontvangstplichtige afvoeren van de bagger en het maaisel.

Rhizomanie

Voor rhizomanie komt het beleid eveneens overeen met dat van de Unie van Waterschappen. Besmetting van landbouwpercelen kan op velerlei wijzen plaatsvinden, via landbouwvoertuigen, verstuiving van besmette grond, beregening met besmet oppervlaktewater, baggerspecie en dergelijke. De verantwoordelijkheid ligt bij het bedrijfsleven. Bij het baggeren wordt nu geen rekening gehouden met rhizomanie. Bemonstering gebeurt door het bedrijfsleven.

Realisatie

In de planperiode zal het calamiteitenplan worden herzien en zullen oefeningen worden gehouden.

Consequenties

Geen.

8.4 Voorzieningen verwante belangen waterkwantiteitsbeheer

Omschrijving

Naast de uitvoering van de reglementaire waterkwantiteitstaak worden er door de waterkwantiteitsbeheerders voorzieningen getroffen voor de verwante belangen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het treffen van voorzieningen om de recreatiemogelijkheden in of aan een watergang te verbeteren.

Doel

Het treffen van voorzieningen voor de verwante belangen binnen het waterkwantiteitsbeheer.

Bestaand beleid

In het kader van het integraal waterbeheer maken de meeste voorzieningen voor de verwante belangen deel uit van de maatregelen die zijn gericht op het realiseren van de aan de functies verbonden doelstellingen. Voor het aanleggen van voorzieningen voor recreatief gebruik, zoals in-, uitstap- en aanlegplaatsen, verleent het waterschap vergunningen.

Nieuw beleid

Voor wateren met de functie recreatie- en/of zwemwater, alsmede de oevers van die wateren wordt, indien deze in eigendom zijn bij het waterschap, recreatief medegebruik nagestreefd. Aan recreatief medegebruik van (overige) wateren en oevers van wateren wordt medewerking verleend voor zover de belangen van het waterschap en andere door het waterschap te behartigen cq. te beschermen belangen zich daartegen niet verzetten. Eventueel wordt het medegebruik geregeld door middel van een vergunning of overeenkomst.

Realisatie

Het nieuwe beleid zal met ingang van 1 januari 1999 worden geïmplementeerd.

Consequenties

Geen.

9 Communicatie

9.1 Algemeen

Van voorlichting naar communicatie

Bij het IWBP lag het accent op voorlichting over projecten. Inmiddels is onderkend dat voldoende betrokkenheid en draagvlak bij de relevante doelgroepen noodzakelijk is om maatregelen effectief te kunnen uitvoeren en de doelstellingen te bereiken. Gezien deze ontwikkeling heeft de overwegend eenzijdige voorlichting plaats gemaakt voor tweezijdige in- en externe communicatie.

Doel

Alle relevante doelgroepen zetten zich optimaal in voor een effectieve uitvoering van maatregelen en het bereiken van de doelstellingen.

9.2 Doelgroepenbenadering

Om beter en meer gecoördineerd te kunnen omgaan met de inzet van communicatie hanteren veel organisaties een doelgroepenbenadering. Bij een doelgroepenbenadering wordt gezien welke doelgroepen van belang zijn bij het uitvoeren van bepaalde maatregelen of bij het bereiken van bepaalde doelstellingen. Vervolgens worden per doelgroep de onderwerpen vastgelegd waarover moet worden gecommuniceerd. Ook voor de communicatie binnen het IWBP 2 wordt uitgegaan van een doelgroepenbenadering. Daarbij dient te worden bedacht dat een aantal doelgroepen over relatief beperkte kennis bezit inzake de waterschappen. In de communicatiestrategie zal de nadruk worden gelegd op het behalen van resultaten en veel minder op procedures en afzonderlijke organisaties.

9.3 Onderwerpen

Algemeen

Naast meer specifieke onderwerpen is het van belang dat de uitvoering van het IWBP 2 bij de communicatie bijzondere aandacht krijgt. Hiertoe kan het periodiek Waterbreed, dat tweemaal per jaar verschijnt, een belangrijke rol vervullen. Meer specifieke onderwerpen die aandacht behoeven zijn: realisatie van de gewenste waterdiepten, inrichting en beheer van oevers, natuurvriendelijk onderhoud van watergangen, realisatie van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur, goede kwaliteit van zwem- en recreatiewater, visstandbeheer, de aanpak van diffuse lozingen en riooloverstorten, een uniform juridisch instrumentarium en een adequate handhaving.

PAREL

Een belangrijk project is de samenwerking tussen waterkwaliteitsbeheerders in Noord- en Zuid-Holland en de agrarische sector bij de terugdringing van diffuse lozingen. Zij hebben een Plan van Aanpak Reductie Emissie in de Opengrondlandbouw (PAREL) opgesteld en vastgesteld. Het gaat om maatregelen voor goed landbouwkundig gebruik, technische voorzieningen aan spuitapparatuur en het aanhouden van een spuitvrije zone.

De Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO) heeft in 1997 met eenzelfde bedoeling het plan KRISTAL opgesteld dat met ingang van het teeltseizoen 1998 in uitvoering is gegaan.

Gebruik van geïmpregneerd hout

Een actieve campagne naar diverse gebruikersgroepen zal worden opgezet over het gebruik van geïmpregneerd hout. Recente uitspraken door de Raad van State over dit onderwerp houden in dat het gebruiken van geïmpregneerd hout in het algemeen als vergunningplichtig kan worden aangemerkt.

Slootschoning

Het schonen van andere watergangen gebeurt vaak op een zodanige wijze dat de waterkwaliteit hiervan nadeel ondervindt. In overleg met de verschillende doelgroepen wordt een eenduidig beleid ontwikkeld voor de wijze en frequentie van schonen.

Visstandbeheer

Periodiek overleg met visstandbeheerders zal worden opgezet met de bedoeling visstandbeheerplannen op te stellen en uit te voeren. Op die manier kan een gevarieerde en gezonde visstand ontstaan die de waterkwaliteit ten goede komt.

Stedelijk water en STIWAS

De gemeenten vormen ook een belangrijke doelgroep binnen het IWBP 2. Steeds meer gemeenten geven de wens te kennen gerichte maatregelen te willen nemen voor het stedelijk waterbeheer. Daarnaast vormen de gemeenten een belangrijke doelgroep om de rioleringsproblematiek verder op te lossen. In dat verband worden zij gestimuleerd om maatregelen te nemen die de waterkwaliteit in hun gemeente verbeteren. Daartoe bestaat de stimuleringsregeling STIWAS, die kennis en financiële bijdragen biedt om maatregelen versneld uit te voeren.

9.4 Gebiedsgerichte plannen en stedelijk waterplannen

Tenslotte wordt communicatie ingezet bij de uitwerking en uitvoering van de gebiedsgerichte plannen en stedelijk waterplannen. Het doel is met name om draagvlak en acceptatie te verwerven, maar ook om de uitvoerbaarheid van de plannen op een zo hoog mogelijk niveau te brengen. Voor het gebiedsgerichte plan van het waterschap De Groote Waard is een begeleidingscommissie in het leven geroepen. In de projecten stedelijk water in de gemeenten Hellevoetsluis, Oud-Beijerland, Papendrecht, Ridderkerk, Sliedrecht, Spijkenisse en Vianen maken vertegenwoordigers van belangenorganisaties deel uit van de projectgroep.

10 Strategie gebiedsgerichte plannen

10.0 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen aandacht besteed aan de gebiedgerichte plannen in het algemeen en de strategie die wordt gevolgd om de doelstellingen te bereiken in het bijzonder. Onderwerpen die in dit kader aan de orde komen zijn:

- De methodiek die is gebruikt om te inventariseren of de bestaande situatie afwijkt van de geformuleerde doelstellingen en zo ja in hoeverre;
- De maatregelen die moeten worden genomen om de doelstellingen te bereiken;
- Het bepalen van de prioriteitsvolgorde van deze maatregelen;
- De gekozen strategie;
- De realisatie van de doelstellingen;
- De binnen de gebiedsgerichte plannen uit te voeren monitoring.

10.1 Methodiek

De hiervoor genoemde inventarisatie inzake of en zo ja in hoeverre de bestaande situatie afwijkt van de geformuleerde doelstellingen is uitgevoerd volgens een bepaalde methodiek die hieronder kort wordt toegelicht.

- Per beheersgebied zijn de functies geïnventariseerd en op kaart afgebeeld.
- De doelstellingen, gekoppeld aan deze functies, zijn vertaald in doelvariabelen (bijvoorbeeld waterdiepte) en doelwaarden (bijvoorbeeld streefdiepte 1 meter).
- Ieder beheersgebied is onderverdeeld in deelgebieden, gebaseerd op bodemkundige eenheden in combinatie met de indeling in peilgebieden.
- Per deelgebied zijn de actuele waarden van de doelvariabelen geïnventariseerd.
- Om te bepalen of er een afwijking bestaat tussen de huidige situatie en de doelstellingen zijn de resultaten van de inventarisatie vergeleken met de doelwaarde (bijvoorbeeld streefdiepte van 1 meter) behorend bij de betreffende doelvariabele. Indien er een afwijking optreedt tussen de huidige situatie en de doelwaarde kan een aandachtspunt geformuleerd worden.
- De mate van afwijking van een aandachtspunt is geclassificeerd door middel van een maatlat voor ernst. Naarmate de huidige situatie een grotere afwijking vertoont ten opzichte van de doelwaarde is de ernst groter.
- De omvang van een aandachtspunt is geclassificeerd door een maatlat voor omvang. De maatlat voor omvang wordt uitgedrukt in totale lengte- of oppervlakte maten, behorend bij de functie per doelvariabele. Naarmate de omvang toeneemt wordt het kental hoger.

Uit bovengenoemde inventarisatie is een aantal aandachtspunten naar voren gekomen. Al deze aandachtspunten zijn geclassificeerd naar ernst en omvang.

10.2 Maatregelen

Voor het oplossen van deze aandachtspunten kan een aantal mogelijke maatregelen geformuleerd worden. Deze maatregelen zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Reguliere maatregelen;
- Onderzoekmaatregelen;
- Uitvoeringsmaatregelen.

De mogelijke maatregelen hebben voornamelijk betrekking op het thema inrichting en beheer van watergangen. Voorbeelden van maatregelen zijn:

- het verdiepen of vergraven van watergangen om de streefdiepten te realiseren;
- het waterhuishoudkundig isoleren van natuurgebieden;
- het aanleggen van paaiplaatsen;
- de aanleg van natuurvriendelijke oevers;
- het natuurvriendelijk uitvoeren van het onderhoud;
- het leveren van een bijdrage aan het realiseren van de provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS).

10.3 Prioritering

Vooral uitvoeringsmaatregelen kunnen elkaar onderling versterken, elkaar overlappen of haaks op elkaar staan. In verband hiermee wordt elke mogelijke maatregel objectief beoordeeld door het bepalen van de prioriteit middels de methodiek PRIMAVERA (PRIoriteitsstelling van MAatregelen Voor Effectief en RAtioneel waterbeheer). De prioriteit is bepaald op grond van enerzijds de kosteneffectiviteit en anderzijds de zogenaamde draagvlakaspecten, bestaande uit:

- Bestuurlijk appreciatie
- Maatschappelijke appreciatie
- Termijn van effect
- Externe randvoorwaarden.

10.4 Strategie

Algemeen

De waterschappen hebben gezamenlijk een strategie gekozen voor het behalen van de doelstellingen en hebben in het verlengde hiervan uit het totale pakket van mogelijke maatregelen een selectie gemaakt. Deze strategie en de selectie van maatregelen zijn noodzakelijk gebleken omdat niet alle maatregelen in een dusdanig kort tijdsbestek kunnen worden uitgevoerd dat voldaan kan worden aan de doelstellingen volgens de daarvoor geldende termijnen. In het IWBP is nog uitgegaan van het realiseren van biologisch gezond water in 1995 en het voldoen aan de minimumkwaliteit in het jaar 2000. Een aantal van de mogelijke maatregelen is voorlopig geparkeerd of omgezet in een onderzoeksmaatregel. Afhankelijk van de uitkomsten van de onderzoeksmaatregelen kunnen gedurende het traject van uitvoering alsnog uitvoeringsmaatregelen worden geformuleerd.

Termijnen doelstellingen

In de uitvoering van de resterende maatregelen is enige fasering aangebracht conform de gekozen strategie. Hierbij heeft het bereiken van de doelstellingen voor de meest kansrijke wateren voorop gestaan. In vergelijking met het IWBP zijn door deze fasering de termijnen voor het bereiken van de doelstelling biologisch gezond water en het voldoen aan de minimumkwaliteit bijgesteld. Daarbij is zoveel als mogelijk aansluiting gezocht bij de strategie zoals verwoord in het strategisch plan (SP2) van het zuiveringsschap. Het SP2 beschrijft de maatregelen en middelen benodigd voor het behalen van de waterkwaliteitsdoelstellingen biologisch gezond water in 2002 en het voldoen aan de minimumkwaliteit voor milieuschadelijke stoffen in 2000 en voor nutriënten in 2010. Omdat er sinds de vaststelling van het SP2 en het opstellen van de gebiedsgerichte plannen een termijn van ongeveer twee jaar is verstreken is voor de termijn voor het behalen van de doelstelling biologisch gezond gekozen voor 2004. De termijn voor het bereiken van de minimumkwaliteit is voor milieuschadelijke stoffen verschoven naar 2004 en voor nutriënten gehandhaafd op 2010. Naast de genoemde doelstellingen voor de waterkwaliteit dienen ook de overige doelstellingen uit het IWBP 2 geëffectueerd te worden.

Kansrijkheid van watergangen

Zoals reeds hierboven opgemerkt is de gekozen strategie mede gebaseerd op de kansrijkheid van watergangen. Hiertoe zijn de watergangen onderverdeeld in de navolgende categorieën, weergegeven in volgorde van afnemende kansrijkheid.

- Watergangen gelegen binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) en natuurgebieden;
- Watergangen gelegen in ANL-gebieden;
- Hoofdwatergangen breder dan 4 m; sloten breder dan 3 m in veenweidegebieden en sloten breder dan 2 m in kleigebieden;
- Overige watergangen, zijnde de watergangen niet behorend tot de drie eerstgenoemde categorieën.

Strategie

In onderstaande tabel is de gekozen strategie schematisch weergegeven.

	Minimumkwaliteit 2000 Biologisch gezond 2000	Minimumkwaliteit 2004/2010 ¹⁾ Biologisch gezond 2004	Minimumkwaliteit na 2010 Biologisch gezond na 2010
Watergangen in: ● PEHS ● Natuurgebieden			
Watergangen in: ● ANL-gebieden			
● Hoofdwatergangen breder dan 4m ● Sloten in veenweidegebieden breder dan 3m ● Sloten in kleigebieden breder dan 2m			
● Overige watergangen			

Tabel 10.1: Strategie behalen doelstellingen in Zuid-Holland Zuid
1) 2004 voor milieuschadelijke stoffen en 2010 voor nutriënten

10.5 Realisatie van de doelstellingen

Naast de genoemde waterkwaliteitsdoelstellingen uit de strategie dienen in de planperiode ook de overige doelstellingen de nodige aandacht te krijgen. Voor de realisatie van genoemde doelstellingen is het onderscheid gemaakt zoals in de strategie is weergegeven. Hierbij geldt dat voor de overige watergangen daar waar mogelijk in de planperiode wel wordt gewerkt aan het bereiken van de doelstellingen. De waterschappen gaan er echter niet vanuit dat al deze wateren ook daadwerkelijk in 2010 aan de doelstellingen zullen voldoen. Met het nemen van maatregelen en het opstarten van het nodige onderzoek moet zo snel mogelijk een begin worden gemaakt. In ieder geval moeten de maatregelen in 1998 verder worden uitgewerkt.

Op basis van de gekozen strategie zijn maatregelen geformuleerd die noodzakelijk worden geacht om de doelstellingen te realiseren. Omdat een aantal maatregelen om uiteenlopende redenen niet in de planperiode uitgevoerd kunnen worden betekent dit dat met het pakket maatregelen dat is geformuleerd, niet alle doelstellingen in de geplande periode gehaald zullen worden. Voor ieder beheersgebied is een inschatting gemaakt van de mate waarin de doelstellingen gehaald zullen worden. Hierbij moet wel de kanttekening worden geplaatst dat wanneer wordt gesproken over het halen van doelstellingen geen absolute garantie kan worden gegeven. In tabel 10.2 is een inschatting weergegeven van de mate waarin de waterkwaliteitsdoelstellingen zullen worden gerealiseerd.

Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden			
	2000	2004	2010
PEHS + NATUUR	+	++	++
ANL	-	+	+
HW >4m	-	+	++
SL >3m	-	+	++
Overige watergangen	-	+	+
De Brielse Dijkkring			
	2000	2004	2010
PEHS + NATUUR	-	+	++
ANL	-	+	++
HW >4m	+	+	+
SL >2m	+ ¹⁾	++	++
Overige watergangen	-	- ¹⁾	+
Goeree-Overflakkee			
	2000	2004	2010
PEHS + NATUUR	-/-	+	++
ANL	+	+	++
HW >4m	-	+	+
SL >2m	-	+	++
Overige watergangen	-/-	- ¹⁾	-
De Grootte Waard²⁾			
	2000	2004	2010
PEHS + NATUUR	+	++	++
ANL	+	?	?
HW > 4 m	-/-	++	++
Sloten in kleigebied > 2 m	-/-	?	?
Overige watergangen	-/-	?	?
IJsselmonde			
	2000	2004	2010
PEHS + NATUUR	+	++	++
ANL	-	+	++
HW >4m	+	++	++
SL >2m	-	+	+
Overige watergangen	-	+	+
Krimpenerwaard			
	2000	2004	2010
PEHS + NATUUR	-	+	++
ANL	-	+	++
HW >4m	+	++	++
SL >3m	-	+	++
Overige watergangen	-	+	++

Tabel 10.2: Inschatting van de mate waarin de waterkwaliteitsdoelstellingen worden gerealiseerd.

Verklaring van de symbolen:

- /- = doelstelling wordt (overwegend) niet gehaald
- = doelstelling wordt in geringe mate gehaald
- + = doelstelling wordt in redelijke mate gehaald
- ++ = doelstelling wordt (overwegend) gehaald

- 1) Bij deze inschatting wordt er vanuit gegaan dat circa de helft van de overige watergangen geen of nauwelijks water bevat. Deze watergangen zijn buiten beschouwing gelaten bij inschatting van de mate waarin de doelstellingen worden gehaald. Zouden deze watergangen wel worden meegenomen dan wordt het beeld negatiever.
- 2) Het gebiedsgerichte plan van het waterschap De Grootte Waard omvat de planperiode 1998 tot en met 2002. Voor de periode 2003 tot en met 2009 zal een aanvullend plan worden opgesteld. De in bovenstaande tabel voor het beheersgebied Grootte Waard genoemde scores hebben uitsluitend betrekking op de maatregelen die worden uitgevoerd in eerstgenoemde periode.

10.6 Monitoring

Monitoring is noodzakelijk om de effecten van de maatregelen en het bereiken van de doelstellingen te kunnen meten.

Voor het meten van de algemene ontwikkeling van de waterkwaliteit heeft de waterkwaliteitsbeheerder een regulier meetnet tot zijn beschikking. Dit meetnet is opgebouwd uit basispunten die jaarlijks worden onderzocht en uit periodieke punten die eens in de drie jaar worden onderzocht. Totaal gaat het om circa 200 basispunten en circa 300 periodieke punten. De resultaten uit het reguliere meetnet zullen een rol spelen bij de evaluatie van de gebiedsgerichte plannen. Het gaat hierbij vooral om het beantwoorden van de vraag of een algemene kwaliteitsverbetering na uitvoering van de plannen meetbaar is. Omdat ook de aandachtspunten zijn vastgesteld op basis van reguliere meetpunten vormen zij een goed uitgangspunt voor een dergelijke afgehele evaluatie.

De monitoring die in de gebiedsgerichte plannen is opgenomen dient voor metingen waarmee het effect van specifieke maatregelen in beeld kan worden gebracht. Het kan hiervoor nodig zijn dat meetpunten uit het reguliere meetnet vaker dan eens per drie jaar worden onderzocht. Ook is het wenselijk om enkele extra meetpunten te leggen op plaatsen waar geen meetpunt ligt en wel maatregelen worden uitgevoerd.

Naast onderzoek naar de ontwikkeling van de waterkwaliteit is het ook van belang dat waterkwantiteitsaspecten als zodanig worden onderzocht. Vraagpunten hierbij zijn onder andere:

- Hoe ontwikkelt zich een natuurvriendelijke oever in de loop van de tijd?
- Welke (extra) kosten brengt natuurvriendelijk onderhoud met zich mee?
- Hoeveel is de waterdiepte in de loop van de tijd toegenomen?

Het monitoringsprogramma zal zich daarom richten op de effecten van maatregelen en het bereiken van de doelstellingen, waarbij vrijwel altijd sprake is van een combinatie van waterkwantiteits- en waterkwaliteitsaspecten. Het gaat derhalve om geïntegreerde monitoring.

Het monitoringsprogramma zal tegelijk met de uitwerking van de maatregelen nader worden ingevuld.

10.7 Financiële consequenties

In tabel 10.3 zijn de kosten weergegeven die met het uitvoeren van de in de gebiedsgerichte plannen opgenomen maatregelen zijn gemoeid. Daarbij is een onderscheid gemaakt in de kosten voor de waterkwantiteitsbeheerder, de waterkwaliteitsbeheerder en eventuele derden. Voorts is een onderscheid gemaakt in investeringen en beheer- en onderhoudskosten. De weergegeven kosten zijn de totale kosten die in de planperiode 1999 tot en met 2009 worden gemaakt.

x f. 1.000,-

Beheersgebied	Waterkwantiteits-beheerder		Waterkwaliteits-beheerder		Darden	
	Investeringen	Beheer en onderhoud	Investeringen	Beheer en onderhoud	Investeringen	Beheer en onderhoud
Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	1462	1194	5301	450	6397	0
Brielse Dijkkring	6970	2234	8773	0	7264	0
Goeree-Overflakkee	6429	572	5768	0	2357	0
Groote Waard ¹⁾	2876	890	2982	0	2700	0
IJsselmonde	3834	558	4835	0	485	0
Krimpenerwaard ²⁾	22077	533	8789	165	90	0

Tabel 10.3: Financiële consequenties maatregelen gebiedsgerichte plannen.

- 1) Het gebiedsgerichte plan van het waterschap De Groote Waard omvat de planperiode 1998 tot en met 2002. Voor de periode 2003 tot en met 2009 zal een aanvullend plan worden opgesteld. De in bovenstaande tabel voor het beheersgebied Groote Waard genoemde bedragen hebben uitsluitend betrekking op eerstgenoemde periode.
- 2) Dit bedrag bestaat in hoofdzaak uit de bijdrage van het hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard aan het landinrichtingsproject Krimpenerwaard.